

GLASILO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Registered at second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izhaja vsaki teden v petek. — Cirkulacija je dosegla nad stiriinajset tisoč nativov. List je razširjen po Zdr. Državi in Kanadi.

Cene za oglas po godbi. — Enostopna 10 centov. — Dvojnokratna ali premo-frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR IX.

CHICAGO, ILLINOIS, 5. MAJA (MAY) 1916.

ŠTEV.—NUMBER 18.

Štrajk pri McCormicku.

Stavkovno gibanje je splošno.

Pred tridesetimi leti je zavalovalo med ameriški delavci za priboritev osemurnega delovnika. Prvi majnik 1886 je bil določen, da delavci ustavijo delo in zahtevajo osemurni delavnik. Oči vseh delavcev so bile obrnjene na Chicago. Delavci v Chicagu so zaštrajkali in med njimi tudi delavci, ki so delali v obratu McCormick. Mnogo delavcev je ostalo v obratu in se ni hotelo pridružiti stavkarjem. Dne 3. maja popoldne je prišlo do rabuke med policijo in stavkarji pred obratom McCormicka, pri kateri je bilo nekaj delavcev ustreljenih. Dne 4. maja zvečer se je vršil protestni shod na Haymarketu; policija je naskočila zborovalce in padla je bomba med policije s strahovitim učinkom. Kdo je vrzel bombo, še danes ni znano. Sledila je potem znana obravnava proti voditeljem delavstva, ki je končala s tragedijo, da so bili štirje voditelji obsojeni, eden si je končal življenje pred eksekucijo, trije so bili pa obsojeni v ječo, med njimi dva v dosmrtno ječo, eden pa na petnajst let. Zadnje tri je guvernir Altgeld izpustil iz ječe, ker ni smatral sodbe za pravično. Pod vodiljo je dejal August Spiess znane preroške besede: "Pride čas, ko bo naš molk močnejši kot glasovi, ki jih danes zadavite."

To je kratak zgodovinski obris prvega delavskega gibanja v obratu McCormicka.

stavke in povsod so kapitalisti v škrpih za delavce. In če delavci, ki so zaštrajkali pri McCormicku, ostanejo mirni in se ne vrnejo na delo, dokler niso njih zahteve priznane, mora družba na kolena.

Delavci so tista moč, ki izvršuje, da se v tovarni sučejo kolesa in se surovine spreminjajo v lične izdelke. Dokler se delavci ne vrnejo na delo, vsi milijoni kapitalistov ne zasujejo koles v obratu.

Delavci zapomnite si ta nauk! Bodite mirni, vztrajajte in zmaga je vaša.

Zahteve štrajkarjev.

Priznanje unije. Pobožljanje meze in znižanje delavnika.

Odprava delodajalske bolniške blagajne. Odprava dela od kosa (piece work).

Boljše ravnanje z delavci.

Tako se glase zahteve v splošnem, ki bodo izdelane bolj točno in predložene vodstvu tovarne.

Mejtem je naraslo število štrajkarjev pri Deeringu, kjer tudi izdelujejo poljedelake stroje na 4.000. Vseh štrajkarjev je sedaj nad 11 tisoč.

V terek se je armada stavkarjev pomnožila. Nad 3000 delavcev pri National Malleable Castings Co. se je pridružilo stavkarjem. Pri Illinois Malleable Iron Co. je ustavilo delo nad 800 delavcev. Povsod se delavstvo drami in zahteva svoje.

Inozemstvo.

— **3. boljšica.** Na zapadni fronti pred Verdunom so odnehali nasokki pehote, ali toliko trdovratnejše se vrke topniški dvoboji. Iz Berlina in Pariza poročajo o uspehih, ki pa niso odločilni za eno ne drugo armado.

Iz Petrograda poročajo o bojih na avstrijskoruski bojni fronti in o manjših uspehih. Severno od Mynavica so Rusi zajeli 22 častnikov in 600 mož. Iz Berlina pa poročajo, da so se avstrijske čete umaknile iz postojank severno od Mlynona, ki so jih odvzela Rusom dne 28. aprila. Ujeli so 200 Rusov.

Iz Petrograda poročajo, da so kozaki v smeri proti Diarbekru odbili turške čete. V smeri proti Bagdadu so zasegli nekaj turških topov in transportnih voz. Iz Carigrada ni poročila o teh bojih.

V Carigradu je zavladalo nepopisno veselje, ker se je general Townsend v Kut-El-Amari podal z 10.000 možmi. Pred predajo je general unčil topove in municijo.

General Townsend je bil v začetku zmagovit in je vpadel, da predre v Bagdad. V decembru 1915 so ga Turki premagali pri Etšip-honu in prisiljen je bil se umakniti v Kut-El-Amari. Tukaj se je branil 143 dni, dokler mu ni pošel živež. Kakšnih 20 milj od Kut-El-Amari stoji druga angleška armada, ki je imela Townsendu pomagati. Tej armadi so Turki prizadeli hude zube in dne 14. aprila je izgubila 8.100 mož. Med ujetniki je 240 angleških in 270 indijskih častnikov. Poleg so zasegli Turki še \$5.000.000 v denarju. V marcu in aprilu so Angleži izgubili v Mezopotamiji 20.000 mož.

— **Na morju.** Iz Londona poročajo, da je angleška oborožena jahta "Aegusa" zadela v Sredozemskem morju na mino in se pogreznila. Ista usoda je zadela angleški parnik "Nasturium" za pokladanje min.

Iz Berlina poročajo, da je nemška potapljača torpedirala velik angleški parnik pred Solonom. Angleška 14.000 tonska bojna ladja "Russel" je zadela v Sredozemskem morju na mino in se pogreznila. Na ladji je bilo 824 mož, od katerih jih 124 pogrešajo. Ladja je bila dolga 405 čevljev in je stala \$5.000.000.

Iz Londona poročajo, da je bila nemška potapljača potopljena ob vzhodnem obrežju Anglije.

V bojih na morju, ki so se vršili pred Great Yarmouthom in Lovestoftom je na angl. križarju nastal ogenj, eden angleški razruševalec in dve patrolni ladji so bili pa uničeni. Na nemški strani ni bilo izgub. V boju na morju ob flandarskem obrežju je bil eden angleški razruševalec hudo poškodovan in en pomožni križar uničen. Močvito so ujeli Nemci.

— **Drobne vesti.** Iz Berlina pred Londona poročajo, da se spor med Nemčijo in Združenimi državami glede vojevanja s potapljačami reši ugodno in prijateljsko.

Iz Washingtona poročajo, da se je nemški cesar napram ameriški kemu poslaniku Gerardu izrazil, da želi ohraniti prijateljstvo Združenih držav in da nastopijo Zdržene države lahko kot posredovalec za mir, če ostanejo v miru z vsemi vojskujočimi državami. Kdo bo predložil mirovne pogoje, ne povedo, sodijo pa, da je predlagal Nemčija na podlagi svojih zmag ali pa entente vsled njenih porazov. Vojsna z Združenimi državami bi le podaljšala vojno, da kar bi povzročilo popolnoma izčrpanje vojskujočih držav. Pravijo, da je tako cesar govoril.

Ruski car hrepeni po svoji "ljubljeni" židih. — Iz Berlina poročajo, da ruska vlada zahteva, da se ji izročijo ruske begune, ki žive v Angliji in na Francoskem. Od teh begunov je 63% židov. Na Ruskem zbežali v inozemstvo. Ko so šli na Angleško, so jim dali na ta način, da so jih radi nečestnih vzrokov zapril. Na Francoskem so sestavili imenik ruskih begunov. Te begune zamenjajo za ruske vojake, ki so jih poslali v Marseilles.

Grčija se ne pokorava ententi. — Iz Berlina poročajo, da je grška vlada odklonila zahtevo entente, ki je zahtevala, da se ji dovoli na lariški železnici prevažati srbake čete iz Krfa v Solun.

— **Anglija.** Angleška vlada še ni ugnala irske revolucije, četudi vsaka brzjavka iz Londona pripoveduje, da se je podalo večje število irskih vstašev. Angleška vlada gospoduje nad brzjavljivi uradom in tedni, mogoče tudi meseci bodo minoli, preden izvemo resnico o sedanjih dogodkih. Angleška vlada poročila so tako pobarvana, kakor da se je na Irskem izvršila le večja demonstracija, pri kateri je prišlo do izgrediv.

V resnici je pa na Irskem revolucija, krvava revolucija, ki še ni premagana, ko list odhaja v tisk.

Iz Londona poročajo, da je Asquith naznanil, da se je vlada odločila predložiti parlamentu predlogo za splošno vojaško obveznost.

— **Mehika.** Ponovno čitamo, da Mehikanci sovražijo Američane, redkokdaj pa povedo v častnikih, kako je nastalo sovrašтво do Američanov.

Mehikanski peoni vidijo v vankem Američanu svojega izkoriščevalca, roparja, ki jih je oropal za deželo in naravne zaklade. Mnogo ogromnih posestev, na katerih rede živino, ali so pa zaraščeni z dragocenim lesom, so lastnina ameriških sindikatov. Ameriški denar je naložen v rudnikih in tovarnah. Že pred pet in dvajsetimi leti so ameriški kapitalisti spoznali vrednost velikih sočnih pašnikov, ki so kakor nalasle vatvarjeni za dobičkanosno živinorejo. Pašnik Corralitos, ki leži ob reki Corralitos in obsega 900.000 akrov sveta, je bil že pred štiridesetimi leti lastnina nekega ameriškega kartela. Med kapitalisti, ki so kupili ta svet, so bili Levi P. Morton iz New Yorka, J. T. Terry in John Humphreys. Ko je ameriški sindikat kupil svet, so tam divjali še bojeviti Apači.

Čreda se je skrčila in mnogo ameriških delavcev je padlo pod indijanskimi noži in sekirami.

Tedanjí guvernér general Terrazas je dovolil novim poselitnikom organizirati obrambno četo proti Indijancem. Na pašniku je bilo 40.000 goved, 25.000 ovac, več tisoč koz angorskega plemena in 5000 konj. V teku revolucije se je čreda zopet skrčila in je enaka nieli.

V mirnem času je delalo na pašniku do 3000 Mehikancev, Corralitos in San Pedro sta največji mesteci na pašniku.

Rudniki Corralitos so oddaljeni 85 milj zapadno od Villa Ahumado. Južno od pašnika Corralitos je posestvo Phoebe Hearst iz San Franciscosa, matere znanega lastnika žoltega časopisja W. Hearsta. Na posestvu leže bogati rudniki in sočnati pašniki za živinorejo. Mnogo drugih ameriških pašnikov je razstresenih po celi Chihuahua in na mnogih so bogati rudniki.

Še pred gradnjo mehikanske severozapadne železnice ktere gospodarji so Američani, so mormoni ustanovili svoje prve kolonije. Mormoni so ostali ameriški državljani. Ravnali so se po zgledu ameriških kapitalistov, da v slučaju homatij lahko zahtevajo varstvo ameriške republike.

Mesti Pearson in Madera so ustanovili ameriški in angleški kapitalisti, kjer so velike parne žage in tovarne. V okolici Vinacea in v zapadni Chihuahua so bogati rudniki, ki so lastnina ameriških kapitalistov. Teško je najti rudarsko selo v tej državi, v katerem ni naložen ameriški kapital. Nekateri ameriški milijoni so naloženi v mehikanski podzemni svet.

Polagoma in sistematično so ameriški kapitalisti spravili Mehikance pod svojo gospodarsko oblast. Odtod prihajajo homatije in revolucije v Mehiki in ameriški kapitalisti čimdalje bolj na glas zahtevajo, naj Zdržene države za stalno zasedejo Mehiko, da bodo lahko z železno pestjo vladali Mehikance.

Situacija v Mehiki je sedaj zelo resna. General Obregon, vojni minister Carranza, je povedal generaloma Hugh L. Scottu in F. Funstonu, da naj se ameriške čete umaknejo iz Mehike. Vse brzjavke, ki prihajajo o tem ultimatu so zavite v diplomatski jezik, ki ne pove nič zanesljivega in določnega.

Kapitalistični listi ščuvajo, da nima Carranza nič govoriti v teritoriju, na katerem stoji zdaj ameriške čete, ker je bil ta teritorij pod oblastjo Ville. Žolto časopisje izjavlja direktno, da bodo Zdržene države odrezale zopet kos od Mehike in potem bo mir.

Taka je situacija ob zaključku lista v Mehiki, ki se pa mora zjasniti v najkrajšem času.

— **Dansko.** Iz Copenhagena poročajo, da primanjkuje premoga in da so cene radi tega neznosno visoke. Že takoj po izbruhu vojne je primanjkovalo premoga, a po pogajanjih med angleškimi in danskimi tvrdkami so bile težkoče odpravljene. Cene so rale stopnjevale in zdaj so abnormalne, razmere so pa take, da nihče ne ve, kako naj se reši to vprašanje. Danski uvozniki dobe lahko le določeno množino premoga, ententa pa rabi tolike premoga, da so morali omejiti izvoz v nevrnalne dežele.

V mnogih manjših mestih so odpravili ulično razsvetljavo in naznanili so, da zapro plinarske prvim majem. Posebna vladna komisija, ki je odpotovala na Angleško radi dobave premoga, je izjavila, da ni upanja, da se pomnoži izvoz premoga na Dansko.

Zdaj se je pojavilo vprašanje, na kakšen način bi dobili premog in drugo kurivo iz Nemčije. Ali malo je upanja, da pride pomoč od tukaj.

Vse kaže, da se bodo Danci morali obrniti za premog v Ameriko. Ali premog bo drag, ker

parobrodne družbe zahtevajo visoko prevoznino. Trgovci sodijo, da bo treba plačati \$3.90 prevoznine od tone.

— **Argentinja.** Iz Buenos Airesa poročajo, da je delavski položaj slab. Brezposelnost je velika in beda narašča. Vlada ne stori nič za delavce. Velika dela so suspendirana in delavci romajo peš za delom iz kraja v kraj.

V notranjem deželi ni nič boljše. Iz province Pampas Centrale poročajo, da je več kot 10 tisoč delavcev brez dela, ki jih stražijo oboroženi agenti. Prav nič se ne bo treba čuditi, če pride do izgrediv.

— **Že mnogo let** ni bilo takega prvega maja v Ameriki kot letos. V mnogih mestih so delavci praznovali prvi majnik s shodi in javnimi obhodi. V Chicagu je bil najimpozantnejši obhod krojačev in šivilj, katerih je bilo nad 10 tisoč v dolgi vrsti.

Iz mnogih mest so došla poročila, da so delavci zaštrajkali na prvega majnika in zahtevajo krajši delovnik in pobožljanje meze. Z ozirom na omejen prostor v listu, nam je nemogoče obširnejše in podrobnejše poročati o praznovanju prvega majnika v današnji izdaji.

— **Premogovniški baroni** popustljivi. Iz New Yorka poročajo, da najbrž pride do sporazuma med zastopniki rudarjev s polja trdega premoga in premogovniškimi operaterji, kar se vseh premogovniških zahtev rudarjev. V predloženi pogodbi se zahteva priznanje unije, osemurni delavnik in okrog 15% povišanje meze. Zastopniki rudarjev so zahtevali 20% povišanja, a zastopniki operatorjev, ki so zdaj odnehali, so v začetku pogajanj ponujali le 5%.

— **Nad 5.000 železniških telegrafistov in bločnih čuvajev** bo zastavkalo na New York Central železnici in Nickel Plate železnici, če železniški družbi ne priznata zahtev uslužbencev.

— **Ogromna stavka.** V New Yorku so delodajalci izprli velik del krojaških pomočnikov in šivilj. Vsled tega se je izprtim delavcem pridružilo še 30.000 tovarišev in ustavilo delo. Kako ogromna je stavka dokazuje dejstvo, da bo treba razpostaviti stavkovne straže pri 400 delavcih in bo stavkovno stražo opravljal vsaki dan do 30.000 delavcev in delavk.

— **Dva delavca mrtva in 24 ranjenih.** Iz Pittsburgha, Pa., poročajo, da so kapitalistični najemniki streljali na štrajkajoče delavce in laže, da se je nekaterim delavcem poznalo, da so bili pijani.

Če je bil kdo pijan, potem niso bili pri zdravi pameti kapitalistični najemniki, ki so streljali na delavce.

Pri eastyoungstownskih dogodkih je kapitalistično časopisje s ravnotako lažjo hotelo oblatiti štrajkajoče delavce, da bi oprostilo kapitalistične najemnike kot povzročitelje krvoprelitja. Zaslišanje pred veliko poroto je dokazalo nasprotno in svet je izvedel resnico, da so krvoprelitje povzročili kompanijski privatni stražari.

Kapitalisti so z izgrediv dosegli svoj namen. Tri delavske voditelje so aretirali in mobilizirana je milica.

— **Štrajk v dolini Monongahela.** Mogočno je zavalovalo med delavci in povsod zahtevajo osemurni delavnik in zboljšanje meze. Delo v obratu Westinghouse Co. v Pittsburghu, Pa., v dolini Turtle Creek stoji. Gibanje se širi na druge obrate v Homesteadu, Du-

quesne in McKeesport. Povsod se delavci bude in zahtevajo človeške razmere.

Štrajkajoči delavci obdržavajo shode in manifestirajo mirno s obhodi. Kapitalisti mučijo svoje možgane, kako bi zlomili uporni duh, ki je zasel med delavce. Skebov ne morejo dobiti, zato objavljajo lažnjiva poročila v dnevnikih, da bi podvrgli delavce in jim odvzeli simpatije občinstva.

Kako ogromna je stavka pri Westinghouse Co. dokazuje poročilo v "Striker's Bulletin", št. 4: "Naloga bulletina ni, da se peča z razburljivimi vestmi, da to poročamo, ampak ker nam to narekava pamet. Postali smo mlačni pri straženju nekterih vrat. To zmoto je treba popraviti.

Straženje ni tako težko delo, če je pravilno razdeljeno in izvršeno skupno.

Delavci izračunite sami. Dvajset tisoč štrajkarjev, 14 uhodov, ki jih je treba stražiti in 144 ur dela v tednu, 30 piketov pri enem uhodu, je tri ure dela za vsakega štrajkarja.

Bodite na straži zgodaj v ponedeljek. Zglasite se v glavnem stanu za tri ure stražarskega posla v tednu. Skupno delo je lahko.

Ne pozabite, da bo obdržanih več shodov na Igrišču v Turtle Creek v nedeljo popoldne ob dveh. Organizirane bodo razne sekeje, izvoljen štrajkarski odbor. Iz vsake sekeje bo izvoljen en delegat in en namestnik. Štrajkarski odbor bo vodil štrajk v bodoče.

Pred shodom bo obhod v East Pittsburghu. Udeležite se ga in pridružite se svoji sekeji. Živa delegacija deklet bo na šolu pohoda, pred katero bo govorila godna.

"Ameriška delavska zveza" je otvorila gl. stan v Turtle Creeku nasproti igrišča. Vodili bodo stvar organizatorji Roach, Duffy in Mrs. Scully bo govorila o organizaciji dekletom, ki podpirajo stavko.

Ta stavka je praktično dobljena in če hočemo osigurati zmago, mora sodelovati vsak mož in žena in se ne zanašati na delo posameznikov. Sodelujte in zmaga je naša."

V stavki je prizadetih mnogo slovenskih delavcev. Slovenski delavci bodite složni z delavci drugih narodnosti in zmaga mora biti na vaši strani!

— **Iz Sandusky, O.,** poročajo, da prično zopet delati v kamnolomih, ki so bili zaprti pozimi.

— **Po nekaj dni** trajajoči stavki pri Wheeling Mold & Foundry Co. v Wheelingu, W. Va., so se delavci vrnili zmagoslavno na delo. Družba je priznala organizacijo in njih druge zahteve.

— **V rudnikih v okraju Belmont, O.,** je zastavkalo 500 delavcev, da zboljšajo delovne razmere.

— **Na konferenci** med zastopniki cestnoželezniških uslužbencev in zastopniki Philadelphia Rapid Transit Co. se je dosegel sporazum. Novi uslužbeni dobe kot minimalno mezo 26 centov na uro, uslužbeni, ki delajo za družbo pet let, pa dobe 31c na uro.

— **Zastavkali so cestnoželezniški uslužbenci** pri West Penn Railways Co. v okolici Pittsburgha, Pa. Pri demonstraciji v New Kensingtonu, katere se je udeležilo približno 1.500 oseb, je bilo razbitih nekaj šip na vozovih in en stavkokaški sprevodnik je bil ranjen na glavi.

— **Slovenski delavci pozor!** Agenti iz Kanade iščejo v Združenih državah družine, ki bi šle delati na farme. Preden kdo sprejme ponudbo, naj se obrne za informacije na delavski department (Department of Labor, Washington, D. C.)

DOPISI.

Aurora, Minn.

Cenjeni br. urednik! V prigibu vam pošiljam pismo najinega brata, ki se nahaja v civilnem vojnem ujetništvu v Italiji, da ga približe v Glasilo in se tako bratje in sestre S. N. P. J. seznanijo z življenjem vojnih ujetnikov.

Pismo se glasi:

Draga brata!

Oziera, 16 — 3. — 16.

Dam vama vedeti, da sem prejel pismo nazaj in znamo, so pa na cenzuri odtrgali. Uložil sem reklamacijo na ministrstvo, pa gotovo mi jih ne plačajo.

Včeraj sem prejel pismo od očeta. To je prvo v enem letu. Piše mi tudi Justina, da so vsi zdravi. Drugega ni nič novega, ker gotovo ne smejo pisati. Zgubilo se mi je eno pismo od doma in eno od starišev Pepee. Tudi tukaj ni nič novega, vse po navadi. Rudolf je bil nekaj dni bolan, Pepce križ boli, mene pa žep. Do sedaj sem kose lovil v zimnate zanke in sem jih ujel blizu 30 v enem mesecu. Tako sem imel delo. Tudi divje špargle in janež hodim nabirati v gozd. Tako mi dan hitro mine. Dela ne dobim in delo na dan. Država bi mi tudi vzela podporo, to je 3.50 fr. na dan. Drugega dela kot v gozdu ali na njivi bi tukaj ne mogel dobiti, pa tega nisem več vajen. Želim, da bo po enem letu že boljše, popreje pa ni upanja. Drugeče je tukaj dobro. Vreme je lepo, in snega smo videli le od daleč. Nekaj dni je bilo bolj deževno, drugače je pa dreve že cvetelo od decembra. Živež se je podražil. Meso stane 3 franka kg. dobro mleko 30 centimov liter, domači sir 2.50 fr. kg., slab krompir po 25 centimov kg., makaroni 80 centimov kg., olje 2 fr. liter. Pecenji je le salata in za 5 centimov zadostuje za veliko družino. Vino je po 1.20—1.50—2 fr. liter, ki je slabo in večinoma ponarejeno. Res je, da se ga ne pije. Jajca stanejo od 10 do 15 centimov eden. Pust smo imeli tukaj čisto reven. Je bilo vse prepovedano, sploh se ni poznalo, da je bil pust. Tako je bilo tudi v drugih mestih Italije in mislim, da je bil še bolj slab tudi pri nas kot tukaj. Drugega ni nič posebnega. Želim, da kmalu kaj več pišeta in da sta oba zdrava in delata. Bouda zadovoljna, da sta v Ameriki, drugače bi bila že v mesnici. Meni so vsi rekli, da sem slabo naredil, ker sem dezertiral, pa danes sem zadovoljen. Če bi bil vojak, kdo ve, kje bi bil že danes. Obema srčen pozdrav od mene, Pepee in Rudolfa.

Vaš brat
John Prelovšek, Warprisoner
P. Duomo 1. Oziera, Sardegna,
Italy.

Po vsebini tega pisma se lahko sodi, kako se godi vojnim ujetnikom. Mogoče ni povsod tako, ali splošen položaj vojnih ujetnikov ni mnogo drugačen.

Thomas Prelovšek.

Gary, Ind.

Cenjeni br. urednik: — Iz naše naselbine še ni bilo dopisa v našem "Glasilu," zato sem prepričan, da moj dopis ne pojde v koš, četudi ne pišem kot časnikar ali priznan pisatelj.

V naši naselbini smo po trdi agitaciji ustanovili društvo "Nova Svoboda," števil. 271 S. N. P. J. Ne bom opisoval podrobnega dela, ker je članom S. N. P. J. znano, da je treba storiti marsikateri korak, preden se ustanovi novo društvo.

Naše društvo bo imelo svoje seje vsaki drugi petek v mesecu v dvorani na 1629 Washington St. Prihodnja seja se vrši dne 12. maja zvečer ob osmih. V odbor smo izvolili sledeče brate: Predsednik John Kastelich, 2181 Jefferson St.; tajnik Stevo Heinezel, 1629 Washington St.; blagajnik Mato Oresković, 2227 Washington St.; zapisnikar Lazo Črljenica, 1629 Washington St.

Bratje Slovenci in Hrvatje, Jugoslovani in Gary, Ind.: "Slovenska narodna podpora" je najnaprednejša med jugoslovanskimi podpornimi organizacijami v Ameriki, ki ima tri bolnišnice in štiri posadninske razrede. Zelo uspešno pri tej organizaciji iste pravice kot moški. Člani in članice se lahko zavarujejo za eden, dva ali tri dolarje dnevne bolniške podpore in za \$1.50, \$6.00, \$1.000 ali \$1.500 posadninske za-

nam se izplačuje tudi porodniška podpora do določenega zneska. Celo bolniško podporo izplačuje jednota skozi prvih šest mesecev, potem pa skozi nadaljnjih šest mesecev polovico bolniške podpore. Za izredne podpore ima jednota sklad izrednih podpor. Iz tega sklada se izplačuje podporo članom in članicam, ki so prešli že celoletno podporo za eno in isto bolezen, če so še ozdravljivi in ne morejo za delo. Nadalje vdovam članov jednote, ki so zapustili velike nedoraslih in nepreskrbljenih otrok, ki si ne morejo služiti vsakdanjega kruha in so v potrebi. Poleg so člani zavarovani še za poškodbe, če izgube celo roko, celo nogo, štiri prste na roki do dlani, za izgubo vida, obeh rok, nog itd. Članom, ki so čez leto dni v jednoti in je od operacije odvisno njih življenje, izplača jednota največ do \$50 za operacijo. Ako je član nad leto dni bolan in je neozdravljiv in želi odpravnino, dobi enkrat za vselej \$250 odpravnine. Tako je še mnogo več drugih ugodnosti, ki jih je nemogoče naštetiti v kratkem dopisu.

Vsi smo izpostavljeni nesrečam in boleznim in nihče ne ve ure ne dneva svoje nesreče. Zategadelj kličem bratom Slovincem, Hrvatom in Srbom: Pridite dne 12. maja ob osmih zvečer na seja 1629 Washington St. in pristopite v naše društvo. Pokažite, da res živimo za svobodo in jo znamo ceniti. Pričakujem, da se našemu vabilu odzovete.

John Kastelich, predsednik.

Yukon, Pa.

Cenjeni urednik! Priobčite teh par vrstic v Glasilo, saj iz Yukona ni bilo poročila že leta in leta. Posebnih novic ni in z delom se tudi ne bom hvalil. Dela se tukaj vsaki dan, ali človek mora večkrat delati zastoj. Delati je treba od ranega jutra do poznega večera za ybogh par dolarjev. Ko napoči dan izplačila je treba nekaj plačati družbi, drugo prodajalnam, za delavca pa ne ostane nič.

Delavcem ne svetujem, da bi sem hodili za delom, ker je že zmiraj stara sužnost. Dokler se te sužnosti ne odpravi, je treba večkrat delati zastoj.

S podpornimi društvi smo dobro preskrbljeni. Imamo štiri društva, ki spadajo k različnim zvezam in jednotam, ki so člani enega in istega društva. Uvideli so, da je zastava potrebna in sklicali so sejo treh društev in sicer S. N. P. J. — S. D. P. Z. in S. S. P. Z. Rezultat te seje je bil, da se kupi skupna zastava. Razvite zastave se vrši dne 30. maja t. l. Začetek slavnosti je ob devetih dopoldne. K razviti zastave vabilimo vsa bližnja društva: "Dom in Svet," števil. 181 S. N. P. J.; "Svobodomislalec," števil. 169 S. N. P. J.; "Lunder Adamič," števil. 165 S. N. P. J.; "Promostolalec," števil. 87 S. N. P. J.; "Eduinost," števil. 23 S. N. P. J.; "Avstrijski Slovenci," števil. 200 S. N. P. J.; "Slovenska Cvetlica," števil. 76 S. D. P. Z.; "Naprej do Zmaga," števil. 75 S. D. P. Z.; "Orel," števil. 40 S. D. P. Z.

Razvite zastave se bo vršilo na prostem. Društva, ki so v naselbinah, v katerih imajo godbo, se prosijo, da pridejo z domačo godbo na čelo, če jim je le mogoče.

Na svidenje dne 30. maja. Pozdrav vsem čitateljem Glasila S. N. P. J.!

Anton Lavrič.

Grand Haven, Mich.

Cenjeno uredništvo: — Redko kdaj se kaj ali iz našega mesta in odločil sem se, da napišem kratek dopis, četudi ne pripadam med najposposobnejše dopisovalce. Upam, da bo lahko vsakdo razumel, kar napišem.

V "Glasilu" ste poročali kratko, da je bil tukaj štrajk, ki je kmalu končan. Res je bil štrajk kmalu končan, a potem smo zopet stavko obnovili.

Stvar je bila sledeča. V prvi stavki nas je bilo malo in nismo mogli priti kompanistom do živga. Zato smo poskusili še enkrat organizirati našo strokovno organizacijo ali unijo. Opravljali smo tiho naše delo med tem je bilo nekaj spopadov.

Dne 26. aprila t. l. je znova izbruhnil štrajk za večjo plačo, ker z dosedanjim plačom nismo mogli živeti ne umreti.

Ko smo delavci naznanili pri O. L. Co., da hočemo deveturno delo in da mora vsakdo na dan zaslužiti \$2.50, so šli drugi dan vsi de-

lavci z nami in pristopili so v našo unijo.

Bratje, delavci! Ne strašite se štrajka! Če smo mirni, složni in ne gremo delati, dokler kapitalisti ne priznajo naših zahtev, moramo zmagati. Vidite zdaj manj ljudi in kapitalisti imajo za nas sladke besede. Posamezne delavce hvalijo, da so "fajn" možje, ali pa pravijo, takih fantov nam je treba, "kot si ti," in delavca blagobetno potrkajo po ramenu.

Bratje, delavci ne pozabimo, kako je bilo, ko so bili slabi časi; vsaj jaz še nisem pozabil. Ko so bili slabi časi, so delavci hodili po cele dneve, tedne in mesece od tovarne do tovarne za delom. Kapitalisti in boši so se norčevali iz sestradnih delavcev. Goniči in podili so jih od tovarne, kakor da bi imeli pred sabo čredo ovac. Bratje, delavci ne pozabimo tega! Zdaj je napočil drug čas in lahko si priborimo boljše kos kruha, če smo složni in če se potrudimo zanj. Nič se ne bojte kapitalistov in bosov!

Delavec je človek in vsak se rad po težkem delu malo razvedri in pokadi smotko. Ali kako? Naj to stori, če mu je plača tako, nizko odmerjena, da ne zadostuje še za najpotrebnejše reči. Ali naj delavec vedno živi v peklju? Ne, ne delavci, tudi mi imamo pravico do življenja, ki izdelujemo vse bogastvo na svetu.

Ne vém odkod — iz Chicaga ali Milwaukee — so prignali kakih 15 stavkokazev. Kaj bodo naredili s tem številom, ko je v stavki 300 do 350 delavcev? Kompanija ne bo dosti opravila s temi ljudmi, ko je v strojni različno delo.

Slovenci ne hodite zdaj sem za delom, če vam tudi obetajo zlato gradivo. Upam, da se nobenemu Slovincu ne bodo zmešali, toliko moznosti, da bi prišel sem stavkokaziti ali pa v Whitehall, Mich.

Čital sem oglas v Gl. N., da potrebuje delavec za delo na dvo-rišču. Moje mnenje je, da naj J. Milar sam dela za \$13 tedenske plače, ker se ne more s tako plačo izhajati.

Bratje, delavci, potrudite se za povikanje plače. S. N. P. J. želim mnogo novih članov, bodočemu dnevniku pa mnogo naročnikov. Pozdrav vsem bratom in sestram S. N. P. J.

F. R.

Waukegan, Ill.

Tužnim sreem naznanjam vsem znancem, prijateljem in sorodnikom, da je nemila smrt ugrabila nam preljubljenega soproga in očeta štirih nepreskrbljenih otrok Charles Cerka dne 20. marca t. l. Rojen je bil v Borovnici na Notranjskem, koder je odpotoval v novo domovino iskati sreče pred kakimi 17. leti. V najboljši nadi za boljše bodočnost mu je nemila smrt prergala nit življenja v starosti 41 let. Bil je član S. N. P. J. od ustanovitve do njegove smrti. Najprisrčneje se zahvaljujem S. N. P. J. in njenim uradnikom za tako hitro izplačilo posmrtnine za pokojnim soprogom in priporočam vsem Slovincem in Jugoslovonom sploh, da pristopijo v Slovensko Narodno Podporno Jednoto, ker edino ona je ustanovljena na zdravi podlagi neglede na verska prepričanja. Ob enem izrekam najprisrčnejšo zahvalo društvu "Sluga," števil. 14, ki ga je v tako velikem številu spremlilo na "Narodno pokopališče" in mu položilo krasen venec na gomilo. Srčna hvala tudi, Zenskemu društvu "Moška Jednako-pravnost," števil. 119 S. N. P. J. za krasni venec.

Zalujoča Hermina Cerk in otroci.

Joffres, Pa.

Cenjeni urednik! Odmerite mi kosček prostora v našem Glasilu. Sedaj, ko se je začela probujati narava iz dolgega zimskega spanja, sem sklenil malo poročati, kako živimo in tukajšnji mali slovenski naselbini. Ne vem, kje bi začel, zato se bom lotil prvo najbližjega in najbolj zagrozenega sovražnika, ki nas oblega že okroglih sedem mesecev od vseh strani, tako, da se ne moremo geniti ven iz naše trdnjave. Ako se kateri toliko ojunše, da poskuša prodreti sovražnikovo bojno črto, ne more pokazati drugega uspeha, kakor umazane čevlje in blatne hlače. Sedaj pa ko nas solnce večkrat pozdravi s svojimi zlaturnimi žarki, je tudi naš sovražnik spremenil taktiko svojega bojevanja in postal je namreč tako gost kakor italijanska polenta, da

celo prekaša svetovnoznano tyrosko blato, čeravno je trdil brat Magajna, da je Bog oče najbolj obdaril mesto Tyross to nebesko dobroto. Imel sem priliko tukaj v naši naselbini opazovati, da je stari kurji oče hotel s svojo kurjo družino prekorati cesto, pa lej ga spaka, pri svojem pohodu je imel smolo. Ni še dobro do srede ceste prjadral, ko je s celo svojo familijo občial v dva čevlja visokem blatu kakor Renenkampfova armada pri Mazurskih jezerih in tako mirno sedeč je z največjo potrpežljivostjo prenašal nadlogo tega grešnega sveta in čakal na rešilno patroljo, ki se je kmalu pojavila v obliki dveh skrbnih mamic, ki so se z vso vnemo ženske kokoške ljubezni započele z rešilno akcijo in tako oprostile celo kurjo družino iz ne ravno prijetnega položaja. Da se pa ne bom preveč poglubil v že tako mi zoperno blato in bi znal občitali tudi sam in z menoj vred tudi tu dopis v njem, je bolje, da preidem na kako drugo stvar.

Z delom je šlo do prvega aprila še precej dobro, s tem mislim povedati, da se je delalo vsaki dan. Zasluzek pa ni bil najboljši, zato so se skrbeli naši izkoriščevalci, meneči ko bi delavci malo več zaslužili, bi postali preveč prevzetni in jih ne bi bilo mogoče tako lahko držati na konopec. Zadnjega marea smo dobili povečje od naših unijskih uradnikov, da ne smemo prenehati z delom drugače, ako da nas bodo oni pozvali, da odložimo orodje, kar smo tudi mi storili in smo se na drugo aprila vsi vrnili na delo in smo delali do 6. aprila. V tem času so pa nastala neka nesporazumljenja med nami in boši, da smo ustavili drugi dan delo. V tem času je družba postavila drugo tehtnico, da se bo premog tehtal po "run of mine sistem," kakor je že vsem znano, kjer so se pa pojavile druge težkoče tako, da ni prišlo do sporazuma. Tukaj v tem premogorovu se namreč nahaja razun spodnje žile premog tudi še druga žila tako imenovana (Luster Coal), ki je debela 3 do 4 čevlje in ko premogar dokonča delo v svojem prostoru, dobije stebre in pusti, da se mu v prostoru, v katerem dela, zasuje in se žila premogar pade največkrat sama v velikih kosih doli. Razume se, da pri takem premogarju ni veliko drobiža, ki bi šel skozi mrežo. Dokler so premog presejali, predno je šel na tehtnico, je družba plačala, ako je bil premog pa nakopan s pikom, je družba plačala \$1.00 od tone. Sedaj, ko je pa stopila v veljavo pogodba, da se mora premog preje gtehtati, kakor gre na mrežo, je družba bila voljna plačati samo 50 centov od tone, in delavci bi bili preveč oškodovani, ker bi morali po jeden ali dvakrat premetovati premog za 9 centov od tone. V sled tega nadaljujemo s stavko do končne zmage.

V društvenih stvareh ne moremo pokazati prevelikega napredka. Imamo tukaj društvo S. N. P. J., ki pa iz različnih vzrokov bolj slabo napreduje.

Pred kratem se je ustanovila godba na pihala in nekaj časa se precej dobro napredovala, in ko bi šla tako naprej, bi že lahko pokazali drugim narodom, da nismo Slovenci ravno najzadnji. Pa žali bog, zadnje čase je izginilo med člani godbe skoraj vse zanimanje za to stvar. Moje mnenje je, da se zopet lotimo složno in vztrajno dela, ki bo amoz ga začeli in vspeh, nam ne bo izostal. Koncem dopisa iskreno pozdravljam rojake širom Amerike in želim, da bi nas Prosveta kaj kmalu obiskala vsaki dan, čim preje tem bolje.

Louis Zgonik.

Gilbert, Minn.

Društvo "Sparta," števil. 61 S. N. P. J. v Gilbert, Minn., priredi v nedeljo dne 14. maja t. l. veliko plesno veselico v dvorani Anton Indiharja. Začetek ob 2. popoldan. Vstopnina za moške je 25c, ženske so vstopnine proste. Na veselico vabimo vsa sosedna društva in sploh vse rojake in rojakinje iz Gilberta in okolice. Pridite vsi, ker se vam bo nudila vsakovrstna zabava; za dobro postrežbo in sveže pivo bo skrbel odbor.

Opozarjam vse člane našega društva, da se udeležijo veselice. Član, ki se ne udeleži te veselice, plača v zmislu zadnje seje en dolar v društveno blagajno.

Odbor.

Iz glavnega urada.

"Slovenska narodna podpora" ima v zalogi dvojce vrst jednotnih znakov (gumbov) in sicer po 40 in 90 c komad. Prvi so "gold plated," drugi pa zlati (14 kar.). Društva jih lahko naroče po tej ceni pri br. gl. tajniku Johnu Verderbarju, prodajajo naj po prvo vrsto po 50c, drugo pa \$1.00. Tako ima društvo pri vsakem znaku 10c dobička.

SEJA GL. UPRAVNEGA ODBORA 3. APRILA.

Navzoči: Kuhelj, Verderbar, Terbovec, Zavertnik, Molek in upravitelj Godina.

Kuhelj otvori sejo. Zapisnik prejšnjih dveh sej sprejet z nekaterimi popravki.

Br. Zavertnik poroča: National Fraternal Congress je imel pred kratkim svoj zbor v Chicagi. Iz poročila je razvidno, da je naša Jednota edina slovenska podpora organizacija, ki je doslej v National Fraternal Congressu.

Br. Kloklič od št. 138 v Canonsburgu, Pa., je poslal dopis glede Jugoslovanske Akademije. Ker je zadeva že na splošnem glasovanju, dopis ne more biti priobčen. Ravnotako sta dva dopisa v prilog dnevniku "Prosveta" in dopis br. Johna Stoniča od št. 1 v Chicagi, ki pobija predloge za dnevnik, toda v smislu pravil se ne morejo obelodaniti, ker je vprašanje glede dnevnika tudi na splošnem glasovanju. — "The World's Court League," organizacija za pospeševanje svetovnega mira, ima svoj kongres v New Yorku in vabi našo Jednoto, da pošljemo zastopnika. Sklenjeno, da gl. upravni odbor pošlje resolucijo na ta kongres, ki naj izraža naše želje, dočim ne moremo poslati zastopnika vsled prevelikih stroškov. Molek in Zavertnik izdelata resolucijo in jo predložita na prihodnji seji.

Br. Godina predloži risbo glave za "Prosveto," katero je izdelal in ponudil neki rojak v Chicagi. Po kratki debati je sklenjeno, da ne bo Jednota naročila zlate glave, temveč naj bo enostavno postavljena iz črk, kar je modernejše za dnevnik.

Br. Verderbar poroča: Prijavila so se zopet tri druga društva od drugih organizacij za pristop k naši Jednoti in zdaj čakamo na pojasnila glede obstoja teh društev.

Kontest za naročnike in nove člane je izpadel zelo dobro. Jednota je pridobila čez tisoč naročnikov in okrog tisoč novih članov (ic). Podrobno poročilo glede kontestantov in dobitkov bo predloženo na prihodnji seji.

Br. Krže piše, da se je obrnil na Jednoto za oglas v "Času" zato, ker pričakuje, da bo naša Jednota podpirala dobre publikacije, in za nobeno drugo stvar, kajti on smatra, da Jednota ne potrebuje reklame. Iz trgovskega stališča pa cenil prostor v "Času" \$50 za eno kolono na leto. Na predlog br. Zavertnika se sklene, da damo oglas v revijo "Čas" v velikosti pol kolone.

Št. 128, Ringo, Kans. Br. Jakob Zajc piše, da zahteva br. John Zur odkodnino za poškodovano roko. Poškodoval se je pri delu in iz tega je nastalo zastrupljenje; bolan je že eno leto in 13 dni. — Se mu odgovori, da se naj da preiskati po dveh zdravnikih v smislu pravil.

M. Šuštar v Chisholmu, Minn., piše, da bi rad ustanovil novo društvo. Sklenjeno, da se mu dovoli, če dobi deset novih članov.

Št. 11, Roslyn, Wash. Br. M. Kezele ima dve bolniški nakaznici in skupnem znesku \$28.50 Bolan je na jetiki. Zdravnik pa izjavlja na nakaznici, da je zmožen za lahko delo in upa, da bo vsakako okreval. Priporoča podporo. Se izplača na podlagi zdravnikove izjave.

Št. 23, Darragh, Pa. Soprog ses. Jozefa Resnik se pritožuje, da ona ni dobila podpore. Pošlje zdravnikovo izjavo, ki se glasi, da trpi ses. Resnik na organski boleznini are in da je opravljena do podpore. Na nakaznici je pa ravnosti zdravnik zapisal, da je omenjena članica deloma (partly) zmožna za delo. Zadnji zdravnikov obisk je bil 6. decembra, toda ona se je javila zdravi 24. decembra. — Sklenjeno, da dobi podporo do 6. decembra 1915 ako zahteva več, naj dokaže bo-

Odbor.

lezen do 24. decembra po porotnem odboru.

Št. 171, Marianna, Pa. V. Kočar ima nakaznico za \$6, toda valed preselitve k bližnjemu društvu na potu za delom ni vzel prestopnega lista in zato je izgubil pravico do podpore. Se mu izplača podpora.

Št. 33, Ambridge, Pa. Ses. Rozalija Bar ima nakaznico, ki se glasi, da je imela od 15. decembra do 15. januarja 1916 infekcijo de-snega očesa. Zdravnik poroča, da je bila bolna na očesu, toda ne-zmožna je bila le za tako delo, ki zahteva napetost gledanja. — Sklenjeno, da naj društvo pojasni, kakšno delo opravlja ta članica.

Št. 55, East Palestine, O. Br. Ignac Kogovšek je bil bolan na revmatizmu v kolenu. Bolnik je pa šel v mesto in spotoma je obiskal svojega bolniškega obiskovalca, ker ga pa ni našel doma, je podpisala nakaznico obiskovalčeva žena. Tako poroča tajnik društva. Bolniški odbor je priznal podporo. — Sklenjeno, da naj društvo pojasni, kako je bilo s tistim obiskom, dali se je član vozil ali je hodil.

Št. 147, Cleveland, O. Br. Louis Ersten piše, da je zoper to, da bi agitatorji v zadnjem kontestu imeli vse tiste glasove, ki so jih dobili s pomočjo drugih. — Odbor vzame pismo na znanje.

Št. 114, Roundup, Mont. Nekdo je pisal predsedniku nadzornega odbora, br. Jožetu Ambrožiču, da je sestra Terezija Zupančič pri imenovanem društvu sumljivo bolna in valedtega neopravičena do podpore. To je povzročilo posebno zdravniško preiskavo v smislu pravil in rezultat je bil, da je bila dotična ovadba lažljiva. Jednoti je zdaj predložen račun za \$3 za posebno preiskavo. Se izplača.

Št. 22, Trimountain, Mich. Br. M. Majnarić, star bolnik na revmatizmu, se je zopet javil bolnim. Sklenjeno, da gl. tajnik pošlje oziroma imenuje zanesljivega obiskovalca.

Biro za dobavo državljskih papirjev v Pittsburgu, Pa. prosi za imenik društvenih tajnikov v državi Pennsylvania. Se pošlje Glasilo z imenikom.

Št. 107, St. Louis, Mo. Val. Sever, bivši član tega društva, ki je zdaj v Clevelandu, O., je poslal priziv zoper razsodek društvenega porotnega odbora, kateri ga je izključil iz Jednote na podlagi evidenc, ki dokazuje rovanje proti društvu in Jednoti in neosnovno obrekovanje gl. odbora takoj po peti konvenciji v Milwaukee. Društvo je predložilo zapisnik porotne razprave in več informacij, iz katerih je razvidna krivda. — Na podlagi predložene evidenc sklene gl. upravni odbor kot druga inštanca, da ostane razsodba društvenega porotnega odbora pravomočna.

Br. Kuhelj zaključil sejo. Jos. Kuhelj, podpredsednik. Ivan Molek, zapisnikar.

SEJA GL. UPRAVNEGA ODBORA 10. APRILA 1915.

Navzoči: Kuhelj, Verderbar, Terbovec, Zavertnik, Molek in upravitelj Godina.

Br. Kuhelj otvori sejo. Zapisnik prejšnje seje prečitan in sprejet. V dvorano pride arhitekt Robert W. Layer in predloži končni načrt Jednotinega urada. Po kratkem diskutiranju se načrt sprejme in sklene, da naj arhitekt takoj nabavi načrt v plavem tisku (blue print) in se naj razpiše ponudba za stavbinsko delo. Arhitekt je mnenja, da bo vzelo najmanj tri tedne, preden bo vse končano, naker se lahko prične s kopanjem. Potrebno pa je, da se najame zemljemerec, ki natančno do loči mejo zemljišča (survey). Sklenjeno, da se to izvrši.

Br. Verderbar poroča: Br. J. Mihelič od št. 8 v So. Chicagi je vložil priziv zoper razsodbo porotnega odbora pri imenovanem društvu. On je namreč tožil sest. Terezijo Hvala zaradi psovovanja in osebnega napada. Njenemu soprogu in členu Vincencu Hvala je bila odvzeta bolniška podpora, ko je br. Mihelič izjavil na seji, da je videl bolnika, ko je kidal sneg pred hišo. To je dalo povod Tereziji Hvala, da je počakala Miheliča v salonu, ga opsovala in ga polila s pivom. Na društveni seji 9. jan. ga je zopet napadla s psovkami. Porotni odbor je razsodil, da mora biti sest. Hvala za kazen suspendirana za 60 dni. Mihelič se pa pritožuje.

da je kazen premajna. Predloženo je zapisnik porotne razprave in zagovor sest. Hvala, v katerem pravi, da se ji dobro zdi da ga je polila s pivom, ker mu je hotela na vsak način narediti sramoto." — Sklenjeno, da kazen zadostuje in da s tem obvelja sklep društvene porotnega odbora.

Br. J. Rogina od št. 89, Midway, Pa.; si je poškodoval roko na sumljiv način. On pravi, da je padel ponoči po stopnicah, toda društvo je sumilo, da je dobil poškodbo v pijanosti in v pretepu, in zato mu je odklonilo podporo. Br. Rogina je pa grozil bivšemu predsedniku društva, br. Strupeku, s tožbo, če ne podpiše nakaznice, kar je zadnji pod pritiskom tudi storil; ravno tako je zagrozil tajniku, da mora biti podpora odobrena, drugače da toži. Nakaznica je za \$18 in zdravnik izjavlja, da ima Rogina "dislocated left shoulder." — Sklenjeno, da mora iti zadeva pred društveni porotni odbor.

Štev. 72 v Frontenacu, Kans., pošilja razsodbo porotnega odbora v zadevi, br. J. Halača. Omenjeni se ni ravnal po pravilih ob času svoje bolezni in društvo mu je zavrnilo podporo od 23. oktobra do 15. novembra 1915. Bolan je bil na nogi in je hodil tri milje; vzel je pa zdravnika, ki je oddaljen od društva. Ker pa razsodba porotnega odbora ne navaja definitivnega zaključka, je sklenjeno, da se vrne društva, ki naj po porotnemu odboru odločno izjavi, dali je dotični član vreden podpore ali ne.

V zadevi izplačila pogrebniških stroškov za bratoma John Martinčičem in Joe Zgoncem, ki sta bila ubita v rovu v Ravensdale, Wash., je predloženo med drugim tudi pismo, ki ga je pisal Floyd F. Dazgetta, predsednik Industrial Insurance Commission v dotičnem kraju. On piše, da je omenjena družba izplačala pogrebniku, ki je pokopal omenjena člana, znesek \$75 za vsakega; račun za Martinčiča alias Miller je bil \$102.50, za Zgonca pa \$105.00. Sklenjeno, da Jednota plača prizadetemu društvu v Black Diamondu, Wash., diferenco med izplačanim zneskom in navedenima svotoma in nič več.

Društvo št. 114, Roundup, Mont., pošilja iniciativni predlog za spremenitev nekaterih točk v členu "Bolniška podpora." — Sklenjeno, da se predlog vrne v pravilno sestavo.

Društvo št. 64 v West Newton, Pa., ponovno pošilja popravljeni iniciativni predlog za spremenitev točk v VIII. in XI. členu Splošnih pravil. — Sklenjeno, da mora društvo podrobno navesti vse točke, ki ne soglašajo z nameranimi spremembami, kajti to ni delo gl. tajnika niti nikogar v gl. odboru, a brez tega ne more biti predlog popoln. — Br. Zavertnik govori, da je čas, da gl. upravni odbor spregovori v javnosti glede dolžnosti, ki jih imajo društva pri sestavljanju iniciativnih predlogov, in česa da ne smejo pričakovati od gl. odbora. Nato je sprejeta sledeča:

Število nabranih naročnikov v tčmi.

Štev. društva	Mesto	Število naročnikov
1.	Chicago, Ill.	59
2.	La Salle, Ill.	9
3.	Johnstown, Pa.	1
4.	Neffs, O.	1
5.	Cleveland, O.	104
6.	Morgan, Pa.	32
7.	Claridge, Pa.	3
8.	So. Chicago, Ill.	2
9.	Yale, Kans.	1
10.	Murray, Utah	1
11.	Waukegan, Ill.	31
12.	Milwaukee, Wis.	47
13.	Lorain, O.	10
14.	Mineral, Kans.	4
15.	Ely, Minn.	56
16.	Jenny Lind, Ark.	1
17.	Frontenac, Kans.	24
18.	Greenland, Mich.	3
19.	Sharon, Pa.	1
20.	Winterquarters, Utah.	4
21.	Indianapolis, Ind.	20
22.	Durango, Colo.	2
23.	Irwin, Pa.	5
24.	Conemaugh, Pa.	3
25.	Springfield, Ill.	5
26.	Aspen, Colo.	1
27.	Broughton, Pa.	28
28.	Collinwood, O.	2
29.	Glencoe, O.	2
30.	E. Palestine, O.	8
31.	Gilbert, Minn.	8
32.	Breest Hill, Kans.	1
33.	Huntington, Ark.	4
34.	Evelth, Minn.	9
35.	Radley, Kans.	1
36.	Virgo, Ill.	1
37.	Roosly, Wash.	3
38.	Red Lodge, Mont.	20
39.	Johnstown, Pa.	2
40.	Moon Run, Pa.	9
41.	Hackett, Pa.	5
42.	Johnston City, Ill.	22
43.	Franklin, Kans.	68
44.	Randall, O.	8
45.	Livingston, Ill.	1
46.	La Salle, Ill.	16
47.	Indianapolis, Ind.	2
48.	Imperial, Pa.	8
49.	Chisholm, Minn.	16
50.	Bear Creek, Mont.	21
51.	Sunny Side, Utah.	6
52.	Roundup, Mont.	1
53.	Yukon, Pa.	1
54.	Heaton, N. Mex.	4
55.	Detroit, Mich.	24
56.	Altoona, Pa.	5
57.	Panama, Ill.	8
58.	Forest City, Pa.	16
59.	Cleveland, O.	1
60.	Superior, Wyo.	3
61.	Cleveland, O.	1
62.	Collinwood, O.	36
63.	E. Helena, Mont.	3
64.	York Run, Pa.	4
65.	Measmore, Pa.	4
66.	Cleveland, O.	50
67.	Witt, Ill.	1
68.	Youngstown, O.	3
69.	Muddy, Ill.	6
70.	Browder, Ky.	7
71.	Nottingham, O.	4
72.	Kitzville, Minn.	8
73.	Buxton, Iowa.	1
74.	Wick Haven, Pa.	4
75.	Presto, Pa.	2
76.	Conemaugh, Pa.	3
77.	Beadling, Pa.	3
78.	Cleveland, O.	2
79.	Dunlop, Pa.	11
80.	McKinley, Minn.	12
81.	Cleveland, O.	7
82.	Barberton, O.	4
83.	Linton, Ind.	2
84.	St. Michaels, Pa.	1
85.	Milwaukee, Wis.	2
86.	Willard, Wis.	1
87.	Hermine, Pa.	83
88.	Delagua, Colo.	2
89.	Luzerne, Pa.	3
90.	New Duluth, Minn.	8
91.	Butte, Mont.	6
92.	Nakomis, Ill.	5
93.	McKees Rocks, Pa.	2
94.	Biwabik, Minn.	5
95.	Lowell, Arizona	2
96.	Vetona, Pa.	1
97.	Davis, W. Va.	3
98.	Terre Haute, Ind.	3
99.	Fayette City, Pa.	1
100.	Burgessville, Pa.	7
101.	Ringo, Kans.	21
102.	Granite City, Ill.	3
103.	Primrose, Pa.	1
104.	White Valley, Pa.	9
105.	Conneaut, O.	1
106.	Bentleyville, Pa.	5
107.	Staunton, Ill.	2
108.	Lawrence, Pa.	2
109.	Van Voorhis, Pa.	4
110.	Skupaj	1,114

Dr. št. 122, Jakob Dežman, operiran na kroničnem vnetju slepiča;

Dr. št. 114, Terezija Zupančič, operirana na maternici (endometritis);

Dr. št. 65, Andrej Pele, operiran na izrastku na nogi (keloid);

Dr. št. 2, Frančiška Breje, operirana na "pelvic opening abscess";

Dr. št. 47, Frank Pintar, operiran na roki (infection of hand);

Dr. št. 88, Anton Novič, operiran na kili (hernia);

Dr. št. 105, And. Dreščik, operiran na kili (hernia);

Dr. št. 87, Ladislav Kočman, operiran na slepiču.

Sklenjeno, da se izplača operacijska podpora vsem tistim, ki so opravičeni v smislu pravil, v vseh dvomljivih slučajih se pa mora uvesti preiskava. V vsakem slučaju operacije pa mora biti predložen pravilni račun zdravnika, ki je prejel denar za operacijo.

Br. Kuhelj zaključil sejo.

Jos. Kuhelj, podpredsednik.

Ivan Molek, zapisnikar.

h katerem se je takoj priglasilo trinajst članov. Želim, da se članstvo pevskega zbora podvoji do prihodnje seje.

Za pevski zbor iščemo povodce in kdor želi podučevati petje, naj se osebno zgleda pri Alojziju Mrmolja, 689 E. 160 St., Collinwood, O.

Pevske vaje se bodo vršile v cerkveni dvorani in dnevi za vaje še niso določeni. To sporočim kasneje.

Alois Mrmolja.

Bellaire, Ohio.

Obveščam člane društva "Slovenski Bratje," št. 258 v Bellaire, Ohio, da se gotovo udeležite dne seje, ki se vrši dne 14. maja tega leta v prostoru tajnika točno ob dveh popoldne. Na dnevnem redu so važne točke. Glavni točki sta glasovanje o Jugoslovanski Akademiji in o dnevniku "Prosveta." Bratje, vsi do zadnjega na sejo in vsak naj glasuje! Če se kateri bratov radi tehtnih vzrokov ne more udeležiti seje, naj se javi pri meni, da mu pošljem glasovnico. Ko glasuje, naj vrne glasovnico meni. Bratje vpoštevatje ta poziv! Člani upoštevajte za proevit našega društva, to je, da pripeljete sabo vsak po enega kandidata na prihodnjo sejo, da se bo društvo lahko primerjalo z drugimi društvi, in da bo konca decembra 1916 štelo saj 50 članov in članic. Bratje na delo vsi!

Alois Pavlinič, tajnik.

Aurora, Minn.

Naše društvo "Zvezda," št. 111, je sklenilo, da priredi veselico, spojeno z gledališko predstavo "Ne kliči vraga" dne 14. maja v "Slovenski društveni dvorani." Veselica ali ples prične točno ob treh popoldan in vstopnina je prosta za ples.

Igra se prične točno ob pol osmih zvečer in vstopnina za igro je 35c za odrasle in za mladino 10c. Sosedna društva v Aurori in okolici prosimo, da omenjenega dne ne prirede veselice in drugih zabav, in da se kolikor mogoče obilno udeležijo naše veselice.

Članiceam društva "Zvezda" naznanjam, da bo prihodnja seja dne 7. maja ob sedmih zvečer, in to zaradi veselice. Opozarjam vse članice, da se te seje udeležijo, kar imamo veliko važnih točk rešiti.

Na zadnji seji smo sklenile, da mora vsaka članica kupiti tiket za igro, ako se igre udeležijo ali ne. Upam, da se vse udeležite veselice.

Alice Barle, tajnica.

Panama, Ill.

Pozivljam člane in članice društva "Vipava," št. 123 S. N. P. J., da se prihodnje seje, katera se vrši dne 7. maja v navadnih prostorih, brez izjeme vsi udeležijo, ker na dnevnem redu imamo več važnih točk, ki jih bo treba rešiti. Na dnevnem redu imamo tudi splošno glasovanje o "Jugoslovanski Akademiji" in o dnevniku "Prosveta" in važno je, da vsi člani in članice glasujejo po svojem prepričanju.

Pravila imamo, da se po njih ravnamo; zato je treba, da se jih parkrat prav zvesto prebere, da vsak član ve, kakšne so njegove pravice in dolžnosti. Tako je tudi v Glasilu veliko važnega in koristnega, samo treba je, da ga člani in članice čitajo.

Frank Gollčnik, tajnik.

Murray, Utah.

Članom društva "Edinost," št. 12, na znanje. Na seji dne 10. aprila se je sklenilo, da plača vsaki član in članica poleg rednega assessmeta še 10c prispevkov v društveno blagajno, da se s tem vsaj nekoliko pokrijejo društveni stroški. To velja že za mesec maj, kar blagovoljite vpoštevat.

Joseph Cadež, tajnik.

Calumet, Mich.

Tem potom se prisrčno zahvalim vsem Slovencem in Hrvatom, osobito našim sosodnim bratom iz "Bratske Sloge" in drugih bratskih društev, ki so nam pripomogli, da je naša plesna veselica tako lepo uspela 24. aprila.

Naše društvo še enkrat izreka lepo hvalo vsem in obljubi, da hoče vrniti milo za drago.

Za društvo "Brod na Kolpi," št. 141 v Calumet, Mich.

Jos. Beljan.

Barberton, O.

Naznanjam članom in članicam društva "Triglav," št. 48 v

Barberton, O., da društvo priredi prvo spomladansko veselico dne 13. maja t. l. v navadnih društvenih prostorih. Veselica prične točno ob 6 uri zvečer.

Vstopnina za člane in nečlane je 25c; za dobro zabavo in potrebo skrbi odbor.

Na veselico vabimo vse tukajšnje slovs. društva iz mesta Barberton in okolice, kakor tudi vse posamezne rojake in rojakinje; ob priliki jim vrnemo poset. Vai na veselico dne 13. maja t. l.!

John Bataj, tajnik.

Chisholm, Minn.

Naznanjam članom društva "Slovenski Rudar," št. 110, da se prihodnja seja vrši v Lovrene Kovačevi dvorani. Zdej imamo splošno glasovanje in priporočam tistim članom, ki se niso udeležili zadnje seje, da se prihodnje udeležijo in glasujejo po svojem prepričanju o Jugoslovanski Akademiji v Ameriki in o dnevniku "Prosveta."

Frank Šetina, predsednik.

Ely, Minn.

Društvo "Jutrzanja Zora," št. 108, je izvolilo novo tajnico sestro Heleno Grošel, box 55, ki je prevzela tajniški posel s prvim majem.

Sestre, v vseh tajniških zadevah se obrnite na novo tajnico.

Seje se vrše vsako drugo nedeljo ob dveh popoldan.

Frančiška Baben, tajnica.

Measmore, Pa.

Opozarjam člane društva "Karnarček," št. 146 S. N. P. J., da se zanesljivo in vsi brez izjeme udeležijo prihodnje seje dne 21. maja.

Na dnevnem redu bo več važnih točk, ki jih moramo rešiti na prihodnji seji. Splošno glasovanje imamo o Jugoslovanski Akademiji v Ameriki in o dnevniku "Prosveta," ki je tako važno, da naj vsak član pove svoje mnenje z glasovnico, ker je že prikrajz čas.

Prosim člane in članice, da mi naznanijo natančne naslove. Sem še enkrat omenil, pa ni bilo nič. Nikdo se ne zmeni za ta opomin. Sigurno pridete na prihodnjo sejo, da mi bo lahko poslali upravništvo prave naslove, da dobi vsak svoj list in ne bo "Glasilo" rojale nastoj po dva ali trikrat v kraj in zopet nazaj v Chicago.

Imamo še nekaj rešiti radi bolniške podpore, da se ne bo potem od strani mene napadalo. Vsa im priliko priti na sejo in tam govoriti, ne pa mene od strani napadati, s članom ki se ne udeležijo seje, se bo strogo ravnalo v zmlaslu pravil.

M. Polovich, tajnik.

Jugoslovanski shod v Chicagu.

Čital sem v nekem slovenskem listu, ki izhaja v Ameriki za poduk in izobrazbo, poročilo o jugoslovanskem shodu v Chicagu. Med drugim sem čital sledeče: "Veliki dogodki se dogajajo med nami. Včasih pridejo do nas, večkrat pa gredo mimo nas ali bolje: mi gremo mimo njih."

Ne vem, če je poročevalec vso dobro slisal in razumel, kaj se je na shodu godilo in govorilo. Morda je videl le govornike, kako so otepali krog sebe z rokami, dočim je masa po dvorani vikala samega navdušenja, akoravno vsaj pretežna večina ni vedela, zakaj ploska in dela vihar v dvorani.

Jaz bi se bil čudil, če ne bi bilo tako kot doslej na vsakem šovinističnem shodu. Bili so posebni priredniki, in kečar so ti zavpili, je zakričala tudi masa. Če so ploskali priredniki, je besnela tudi masa.

Nekteri se čudijo in pravijo, da takega shoda niso videli še nikoli. V starem kraju je bilo takih shodov dovolj! Par šovinističnim voditeljem se je zahotelo in sklicali so shod. Manifestirali so in pri takih prireditvah ni bilo nič manj hrupa kot v Ameriki. Včasid so nekteri vsled velikega navdušenja jokali, drugi so vzdihovali, se objemali in potjubovali. Drugače sploh ne more biti na šovinističnem shodu. Če ni besed, je treba glums, da se napravi vtis na maso.

Seveda v starem kraju ni bilo Pankhurstove, angleške sufražetke, pri šovinistični glumi. Drugače se je pa vse vršilo do pike in po sporedu kot v Chicagu. Mogoče bi je ne bilo tudi na jugo-

slovanski shod, da niso Jugoslovanski radodarni ljudje.

No, šlo se je zato, da se med našimi siromaki nabere za srbsko siročad. V ta namen so prodajali znake. Znano je, kaj je vojna napravila iz Srbije, in srbskim siromakom želi vsakdo, da se jim pomagata.

Pobiralo se je posebej še za Pankhurstovo. Gospod predsednik in še par drugih na odru so staknili glave skupaj, nekaj šepetali in na to je predsednik dejal, "da neka dade, koji koliko može. Mi ne mislimo fehtati, koji oče drage volje dati narode. Ti vidiš i sam dobri slovenski narode in žili je, ste, kako se je ova vrla in čestita gospodža več žrtvovala in još bude se žrtvovala za nas Jugoslovance. Upam, da ne bude ni jednoga medju vama, koji ne bi dao nešto. Zato se več unapred najlepše zahvaljujem." — In par minut kasneje je kakšnih 10—15 oseb hodilo po dvorani in prosilo s klobukom v roki: "Gospodine, molim za mali darak."

Padalo je v klobuke, da so se vrhali. Izplača se biti taka žrtve: sedeti par ur in spregovoriti nekaj fraz.

Med Jugoslovani imamo ljudi, ki so se res žrtvovali in se še žrtvujejo za narod, pa nimajo niti poštene plače, še manj jim pa dajejo darove.

In Pankhurstova, "velika prvoboriteljica," za osvoboditev malih narodov, ima zdej priliko, da pokaže svojo požrtvovalnost. Dvignil se je mali irski narod proti britski tiraniji in tam je sedaj nje no mesto, da dela za osvoboditev Ireev. Jugoslovani bodo izvojevali svobodo tudi brez njene pomoči.

Zanimivih govorov na tem shodu ni bilo. Stari Mijatović je obžaloval Srbe in vse slovanske narode, ali zaupanje pa ima v "sveto" Rusijo, carja Nikolaja, največ pa v boga. Mijatović je hvalil Pankhurstovo, ona pa njega. Tako so delali vsi. Hvalili so drug drugega, masa pa vse.

Na odru je nastopil neki Slovenec. Predsednik ga je predstavil občinstvu. Tudi on bi bil rad bolj elegantno nastopil, tako je vsaj zlegdalo. Klanjal se je večkrat na enoinisto stran, potem je pa hvalil predgovornike. Storil je, kar so izvršili drugi: "fajn so govorili."

Kot dovtip je povedal, da se je avstrijski poslanik Dumba prevedel najedel ameriških "kekov" in je moral odpotovati v staro "kontro."

Konečno so nam povedali, da bodo poslali brzojavko predsedniku Združenih držav, da je bil v Chicagu jugoslovanski shod na Blue Island ave, kateremu je prisostovala — čujte in strmite — tudi Pankhurstova, sufražetka iz Londona.

Jugoslovanska soc. zveza v Ameriki je izdelala spomenico, v kateri so upravičene zahteve Jugoslovancov in opis, kako so avstro-ogrski mogotei tlačili Jugoslovane in jim zapirali pot do kulture. Dne 24. februarja t. l. je bila spomenica predložena kongresnemu odboru za zunanje zadeve

in je tako postala oficijelen dokument. Pri sklepanju miru bodo Združene države imele gotovo besedo in zategadelj je eksekutiva J. S. Z. izvršila hvalevredno delo, da je izdelala spomenico. Ali to čedo se je izvršilo s tako malenkostnimi stroški, da jih ni vredno omeniti. Tudi s klobukom v roki ni bilo treba pobirati za spomenico, dasiravno bi zaslužil so, drug, ki je izdelal ta historičen dokument, mnogo preje kakšno nagrado kot pa kakšna angleška sufražetka.

Spomenica je v slovenskem jeziku bila ponatisnjena v "Glasilu" in "Proletareu" in če bi jo kdo rad čital v slovenskem jeziku, se lahko obrne zanj na "Proletarec," ki jo ima v posebni izdaji. Tisti, ki se zanimajo, kako se je vršila razprava pred kongresnim odborom in razumejo angleščino, naj pišejo ponjo na "Committee on foreign affairs, House of representatives, sixty-fourth Congress, first session on H. J. Res. 38, Washington, D. C."

In prepričan sem, da bo vsakdo, ki piše po to brošurico v Washington in je pazno prečita, spoznal, da bo spomenica več zalega pri sklepanju miru kot tak jugoslovanski shod, kot se je vršil v Chicagi.

Mimo takih shodov gremo lahko mirno naprej. Taki shodi niso svet pretresljivi dogodki, ker jim manjka stvarne podlage. Mirno gremo lahko mimo njih in nam se ni treba bati, da bi kaj izgubili. Če bi se zanašali na take shode, se prav gotovo izgubimo, da ne bo za nami ne duha in sluha.

Listu pa želim, da prinaša izobrazovalno gradivo, take shode naj pusti na strani. Prav radi bomo čitali podučne spise in razprave, če so originalne ali pa prevedene iz drugih jezikov. V dokaz hvaležnosti bo list dobival vedno več naročnikov.

M. J.

— Smrtne obsodbe v Srbiji. So- dišče okrajnega poveljstva v Gorndjem Milanoveu je po prekem sodbu obsodilo 28. februarja t. l. na vsilice kmeta Života Radovića, okraj Rudnik, zaradi hudodelstva umora, izvršenega s tem, da je 2. novembra 1915 ubil v Ljubiciu dva avstrijska vojaka na ta način, da ju je tolkel po glavi. Ker niso imeli pri rokah vojal, so ga ustrelili. — Isto sodišče je obsodilo po prekem sodu na smrt dne 28. februarja bivšega srbskega vojaka Mila Maksimovića iz Bogancev, okraj Užice in kmeta Ljublička Sivozića iz Gornje Gore, zaradi zločina proti državni oboroženosti, ker se nista odzvala pozivu, da ju je izročita orožje, ampak sta skrila orožje, strelivo in bombe v neki kolibi v okolici Kustunića ter se nista hotela odzvati niti pozivu orožniške patrolje. Zato sta bila dne 29. februarja ustreljena.

Če pomislimo kakšni dokazi so veljavni pri prekem sodu in kako hitro po obsodbi izvrše smrtno kaznen, potem smo lahko prepričani, da obešajo in streljajo ljudi, ki niso ničesar zakrivil.

VABILO K VELIKI POMLADANSKI VESELICI
s uprizoritvijo igre
"NAVIHANI JANEZ"
katero priredi
Društvo "Gorenjec" št. 104 S.S.P.Z.
V CHICAGU, ILL. V SOBOTO 13. MAJA 1916
V FLEINERJEVI DVORANI 1638 N. HALSTED ST.,
pol bloka severno od North Ave.
Začetek ob 8. zvečer. Igra orkester pod vodstvom g. Klugeola.
Vstopnice v predprodaji 25c, pri blagajni 50c.
Vijudno vabimo cenjeno društvo v Chicagu in bližnji okolici, da poseti našo veselico, kjer bode obilo zabave za vsa-
ODBOR.

Vabilo na veliko spomladansko veselico
ki jo priredi
društ. 'Zvesti Bratje' št. 89. S.S.P.Z.
v soboto, dne 13. maja, 1916.
V dvorani društ. "Bratstvo", št. 6. na Sygan, Pa.
ZAČETEK OB SEDMIM ZVEČER.
Igrala bode izvetna godba iz Morgan, Pa.
VSTOPNINA ZA MOŠKE 50c. — DAME VSTOPNINE PROSTE.
K obilnej udeležbi uljudno vabimo vsa cenjena društva in vse slavno občinstvo iz Bishop, Cuddy, Bordine in Beadlinga, Pa., leče da se polno številno udeležijo naše veselice dne 13. maja. Za točno in dobro postrežbo bode vsem preskrbljeno.
VSEM NA SVIDENJE, KLEVE ODBOR.

Naznanila in vabila

Collinwood, O.

Naznanjam članom dršt. "Mir," št. 142 S. N. P. J., da smo na zadnji seji ustanovili pevski zbor,

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

izdaja tedensko

**LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE.**

Uredništvo in upravljalstvo:
**3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.**

Velja za vsa leta \$1.00.

ORGAN OF THE
Slovenic National Benefit Society

Issued Weekly.

OWNED BY THE SLOVENIC NA-
TIONAL BENEFIT SOCIETY.

OFFICE:
**3019 SO. CRAWFORD AVE.
CHICAGO, ILL.**

Telephone Lavndale 3801

Subscription, \$1.00 per year.

Ali so zakoni za zavarovanje proti nezgodam potrebni zboljšanja?

Tri in dvajset držav je do sedaj sprejelo zakone za zavarovanje proti nezgodam. V mnogih državah so zakoni malo časa v veljavi in že se je pokazalo, da so pomanjkljivi. V državi Illinois se je n. pr. ustanovila komisija, ki ima nalogo, da odpravi pomanjkljivosti v zakonu za zavarovanje proti nezgodam. Take komisije so živa potreba v vsaki državi, ki je sprejela zakon za zavarovanje proti nezgodam. Dostikrat se dogodi, da delavec pride ob zavarovalnico, ker se da od najetih ljudi ujeti, da podpisuje izjavo, da ga je delodajalec odpustil. Delavec naj nikar ne podpisuje take izjave, četudi popolnoma ozdravi. Prav lahko se dogodi, da delavec vsled poškodbe na novo zbolí, ne dobi pa nič, ker je z izjavo odvezal delodajalca vsake odgovornosti.

Za zveč uvajamo slučaj, ki se je zgodil v Chicagu. Nekemu pleskarju je padla lestevica na glavo in bil je nekaj časa za delo nesposoben. Kmalu se je prijavil zdravim in odvezal delodajalca vsake odgovornosti. Nekaj tednov kasneje se je delavec vsled poškodbe na glavi omračil um in postal je neozdravljiv. Po zakonu bi šlo delavcu \$3000, ker je trajno za delo nesposoben, dobil pa ni zase, za svojo ženo in sedem otrok rdečega centa, ker je nepremišljeno odstopil od svojih pravic. Takih slučajev je samo v Chicagu na stotine, mnogo več pa v celi državi Illinois.

Obstoječi zakoni so premalo dalekosežni. Priznajo delavcu odškodnino, če pri nezgodi ponesreči. Ponesrečen delavec pa na različne načine trpi škodo na zdravju, kar dostikrat sodniki ne priznajo. Tako je neki drugi delavec, ki je bil poškodovan na glavi, izgubil čut vonja in okusa. Za delavca je bila to obšutna škoda na zdravju. Oblast je odločila, da delavec ni upravičen do odškodnine.

Seveda, če bi se kaj takega dogodilo kakšnemu kapitalistu, ki je vafen finih in okusnih jedi, bi kapitalist prišel do svoje odškodnine. Jasno je, da se je delavec zgodila krivica, a po besedilu v zakonu niso mogli sodniki drugače soditi, zato je treba zakone spreminjati, da odgovarjajo za vse slučaje pri ponesrečenju.

Živa potreba je, da pridejo strokovne bolnišnice tudi pod ponesrečbe. V nekaterih poklehih je nekaj navadnega, da se delavec zastruje s svinecem, arsenikom ali fosforjem in drugimi produkti v industriji. Neki član S. N. P. J. je pred leti v Milwaukee vsled zastrupljenja z lastno alkoholom izgubil vid. S. N. P. J. mu je izplačala v smislu pravic, kar mu je šlo. Če je kaj dobil odškodnine, nam ni znano, ampak jasno je, da je postal žrtev svojega poklica.

V Evropi so v nekaterih državah vpeljali zavarovanje proti strokovni boleznim. Na ameriškem kontinentu je bil zakon, ki podreja strokovne bolnišnice zakonom za zavarovanje proti nezgodam, prvi sprejet v kanadski provinca Ontario. Se celo v Združenih državah so lani v državi Massachusetts dva služnja strokovne bolnišnice odškodnili po zakonu za zavarovanje proti nezgodam in največje sodišče je potrdilo sodbo nižjih instanc. V državi Ohio je bil tak slučaj odklonjen. Sio se je za delavca, ki se je težko zastrupil s svinecem. Zakon pravi, da se delavca odškodni za vsako "osebno poškodovanje," pa vendar ni delavec dobil odškodnine. Sodniki so rekli, da zastrupljenje

s svinecem ni "osebno poškodovanje." Po njih mnenju se smatra za "osebno poškodbo", če je delavec ponesrečil vsled nezgode. Ali dejstvo ostane, da je delavec osebno poškodovan, kako je prišel do poškodbe, pa nima nič opraviti z osebno poškodbo. Vboji delavce je žrtev svojega poklica.

V mnogih državah ni potrebna spreminjati zakonov, ampak le tolmačiti jih je treba pravilno.

Vse to dokazuje, kako potrebno je, da so delavci tudi politično organizirani in da pošljejo svoje zastopnike v postavovalne zbornice. Zastopniki kapitalizma ne bodo nič storili za delavce v zbornicah, če ne bodo videli, da je ugrožena njih politična posest.

Razne vesti.

S premogovnega polja. Spoznal je povzročila, da se je produkcija premoga znižala v mnogih krajih. V okraju Shuykill delajo v antracitnih jamaš le polovico časa v tednu. Pred enim tednom je bilo zaprtih več rudnikov Lehigh Valley Coal Co.

V antracitnem rudniku Janesville grade dve milj dolgi hodnik, ki bo vezal rudnik Beaver Meadows, lastnina Lehigh Valley Coal Co.

Požar je uničil razkladalo pri rudniku v Ardeni, West Va. Rudnik je lastnina Borderland Coal Co.

V mesecu marcu so eksportirali iz Baltimora v Italijo 34,924 ton premoga.

Indian Creek C. & M. Co. gradi pri rudniku šte. 5 v okolšču Bicknella, Ind., razkladalo iz jekla.

National Mining Co. odpira nov rudnik v okolšču Cecilia, Washington Co., Pa.

Sodnijska prepoved napram štrajkaščim delavcem. Sodnik Gager je izdal sodnijsko prepoved napram štrajkaščim delavcem pri tvrdki Max Machine Co. v Fairfieldu, Conn. V sodnijski prepovedi prepoveduje stavkovne straže in občeovati štrajkarjem s stavkocazi.

Častiti sodnik si je prilastil pravico, da sam sodi o pravicah, ki so zajamčene v ustavi. Če bo kateri delavec prelomil sodnijsko prepoved, seveda bo prišel pred sodišče.

V tem slučaju je sodnik Gager, zakonodajec in človek, ki pazi, da se zakoni izvršujejo.

Prejemniki na svetovni razstavi v San Franciscu. Za koncesije in vstopnino so prejeli na panamski razstavi \$12,524,000. Od te vsote odpade na vstopnino \$4,715,523 in na koncesije \$7,808,565. Poročilo navaja, da izkazuje koncesije za hrano, počitek in prenočišča višjo vsoto kot koncesije za zabavišča.

Razvaljalci ledu v Peoria, Ill., so sklenili dveletno pogodbo z delodajalci. Po novi pogodbi se jim povisa plača za en dolar na teden.

Organizirani pekovski pomočniki v Chicagu so podpisali novo pogodbo z delodajalci. V zmislu nove pogodbe se jim povisa tedenska mezd za en dolar, poelg dobe tudi še nekatere ugodnosti, ki niso bile v stari pogodbi. Novo pogodbo, ki stopi 7. maja v veljavo, je po izjavi pekovske unije šte. 2 podpisalo že do 300 tvrdk in med njimi nekatere velike tovarne za kruh. Kampanja, ki jo je vodila pekovska strokovna organizacija za organiziranje pekovskih obratov, je končala z dobrim uspehom. V teku leta je 45 novih tvrdk podpisalo pogodbo. Na mesec porabijo 20 milijonov unjskih znan. Če bi delavci še bolj odločno podpirali pekovske pomočnike in povsod zahtevali kruh z unjsko znanom, bi se dosegle še večji uspehi. Pekovski pomočniki so zadovoljni s sedanji uspehi in izjavljajo, da bodo delali in delali, dokler ne bodo vse delavnice v Chicagu organizirane.

Kaj znajo vse dokazati duhovni iz sv. pisma. V Chicagu so se sešle cerkvene glave in luči cerkve "Kristovih učencev" v hotelu Sherman, da obdržavajo svojo konvencijo Rev. J. M. Horn, ki pa se ove v Charlestonu, Ill., je citiral iz pisma, ki ga je pisal neki zdravnik entente nekje iz Flan-drije rev. dr. Nevellu Dwight-Hillu, sledeče:

"Vse sem videl v vojni in prišel do prepričanja, da vojna prihaja od Boga, mir pa od pekla. Če ne bi bilo te vojne, bi Anglija izgubila v prihodnjih treh generacijah v globočih pogubljenju."

K temu je dodal častiti reverend in Kristov naslednik dr. Horn, ki vodi zdajšnje Kristove učence, "da vojna vzbujata junaški duh in da je dolžnost cerkve, da v mirnem času probuja ta duh."

Tako govori namestnik Krista, ki je učil mir. V čigavi službi je tak duhoven? Komu služi tak duhoven: bogu ali hudcu, pa lahko rešijo čitatelji sami. Rešitev tega vprašanja jim ne bo delala sitnosti.

Sile reakcije na delu. Iz New Yorka poročajo, da prirede "businessmani" velik pohod za "preparredness," kot žele kapitalisti, da je ameriška republika pripravljena za vojno. Pohod po mestu se vrši dne 13. maja t. l.

Če bi manifestante, ki se udeležijo tega pohoda in niso "businessmani" vprašali, koliko se jih udeležijo pohoda iz lastne volje, bi dobili zelo klaverno število.

Le za močno stalno armado jim gre in ne za odvrnitev sovražnega vpada. Iz Washingtona, D. C., poročajo, da so se vodje senata in zbornice razgovarjali o Chamberlainovi predlogi, ki proroča 250,000 mož stalne vojske. Iz razprave je razvideti, da so se zedinili, da se stalna armada pomnoži na 175 do 200 tisoč mož. Hayju, predsedniku kongresnega odbeka so namignili, da naj ne pride z nižjo zahtevo kot 175,000 mož, ker drugače bo poražen. Ko konferenca reši to vprašanje, potem se bo bavila z vojsko prostovoljcev.

Jasno je, da 175,000 mož, ki so raztreseni po celi Uniji, ne more odvrniti sovražnika, ki bi hotel upasti v Združene države. Zakaj niso gospodje odkritosrčni in rečejo: Po našem mnenju zadostuje 175,000 mož za krotenje domačega sovražnika — delavstva. Industrija se je razvila in zato potrebujejo večjo stalno vojsko, da lahko ukrotimo delavstvo, če postane nezadovoljno.

To bi bila odkritosrčna beseda, ki bi odprla marsikateremu Američanu oči, ki slepo verjame, v kakšni veliki nevarnosti smo pred zunanji sovražnikom.

Povedal jim je, kar jim je šlo. Iz Washingtona poročajo, da se je senator Lewis iz Illinoisa udeležil banketa, ki ga je priredila "Illinojska zveza delodajalcev" v prilog vojnemu pripravljanju. Lewis jih je prav pošteno ostel.

Rekel jim je, da pripravljajte za vojno stane denar in če država naloži v ta namen davek, ki zadene tudi tovarnarje, so tovarnarji prvi, ki protestirajo. "Gospodje," je nadaljeval senator, "vi ne boste vstopili v armado. Vi spadate med tiste ljudi, ki radi prirejajo patriotične bankete, kakršni je neoojstnji, z mnogimi izbranimi gosti in govorniki, ki jih radi obsojate. Koliko izmed vas je čitalo vojaško predlogo Hayja ali predlogo Chamberlaina? Sodim, da nihče. In kakšno sodelovanje vi predlagate. Vi veste da je "Delavska zveza" v Chicagu protestirala, da posetim nocoj vaš banket. Ali lahko kdo med vami reče, da ni bila opravičena protestirati?"

Pri teh besedah se je oglasil D. L. Felt iz Chicaga: "Sodelovati hočemo z našimi možmi."

"Veseli me, da to" slišim," je nadaljeval senator sarkastično. "Vendar vas mogoče interesira, da slišite, da smo dobili tisoče protestov od "businessmanov," ko smo hoteli napraviti obveznost za "businessmane," da morajo plačati delavcem za čas, ko se večbajo, in da čaka nanje mesto, dokler se ne vrnejo od vežbanja. In če predlagamo davek, da plačamo program vojnega pripravljanja, tedaj pravite "businessmani" naprej in protestirajte proti vsakemu davku."

Senator je govoril resnico. "Businessmani" bi radi imeli močno armado, v kateri naj bi služili delavci in tudi zanjno nosili vse stroške.

Vzela je \$400,000 in si poiškala drugega moža. Samuel H. Westfall je v San Franciscu vložil tožbo za ločitev. Sodniku je potožil, da mu je žena svetovala, naj gre na deželo in riše črešnjev cvet. Vbozal jo je, a pred odho-

dom je izvabila od njega ključec od pisarne, češ, da je treba očistiti pisarno v času, ko bo na deželi.

Ko se je vrnil z dežele, ni našel žene doma in z njo je izginilo za \$400,000 vrednostnih papirjev in denarja. Denar je zdaj naložen na ime nekoga Samuel H. Day, mladega advokata v San Franciscu. Opeharjeni soprog je prošil sodnika za sodnijsko prepoved, ki prepoveduje uporabo denarja, naloženega na advokatovo ime, in obresti vrednostnih papirjev. Sodnik je prošnji ugodil in ukanjeni soprog je z lažjim sreem zapustil sodišče.

Zakaj se ljudje tožijo? Henrietta Gardner v New Yorku ima psička ki mu je ime Babe. Nekega dne je pesa napadel maček in Henrietta je prihitela svojemu ljubljencu na pomoč. To je seveda mačka ujezilo in zakadil se je v Henrietta in jo opraskal. Zdal Henrietta toži lastnika mačka za \$10,000 odškodnine.

Kako se pride do brezplačnega zajtrka? V neki newyorški restavraciji so ljudje mirno sedeli pri zajterku, ko je nekdo, ki najbrž ni imel denarja, da plača zajtrk, zaklical ogenj. Nastala je panika med gosti in vsi so hiteli na ulice, ne da bi plačali zajtrk. Lastnik se zdaj čaka, da se pozabljeni gostje vrnejo in plačajo račun.

Iz Washingtona poročajo, da je predsednik imenoval Abram I. Elkusa poslanikom v Turčiji, da zavzame mesto Henryja Morgenthau.

Delavci v delavnica North-western železniške družbe so napravili novo pogodbo z družbo. Plača na uro se povisa od 40 na 43 $\frac{1}{2}$ ¢. Prizadetih je šest tisoč delavcev.

Delavci v kamnolomih se organizirajo. Wisconsin Granite Co. lastuje v Lohrvillu, Wis. kamnolom, v katerem dela več sto delavcev. Delavci so bili neorganizirani in družba je ravnala z njimi, kot se ji je ljubilo. V začetku minolega meseca so delavci zaštrajkali in po tridnevni stavki je družba priznala njih zahteve. Delavci so se vrnili na delo organizirani in s trdnim prepričanjem, da je železni vladil gospodarjev odklenkalo.

Žrtve kapitalizma. Članek v uvodniku "New York World" pravi, "da je vsako leto pet in trideset tisoč oseb vbitih v ameriški industriji, 1,590,000 oseb pa ranjenih.

V Ameriki nismo zapleteni v vojno. Ti tisoči niso padli na bojišču, ampak postali so žrtve kapitalizma, so delali in producirali. In v dveh letih bo več žrtev, kot jih je imela ameriška republika v civilni vojni.

Ali ni nekaj gnilega v državi, če se delavce takole mori? Kapitalisti vživajo varstvo. Radi njih naj se pripravimo za vojno, ali za varstvo delavcev, ki producirajo vse bogastvo v Združenih državah, se brigajo gospodje zakonodajci toliko, kakor če bi delavci ne bili ljudje, ampak neke vrste manj vredna, škodljiva žival, ki je treba, da se jo pokonča.

Delavci, ko odhajate na volišče, spomnite se, da je vsako leto uromerjenih 35 tisoč vaših bratov in sester, in lahko se vam bo odločiti, da volite socialistično in takemu morjenju napravite konec.

V New Yorku so hiše, v katerih plačajo za eno nadstropje \$30,000 stanarine na leto. Seveda v njih ne stanujejo delavci, ampak nastanjeni so v njih ljudje, za katere delavci garajo in znajo.

Prostovoljno povisanje mezd. Kapitalisti so v zadnjem času postali zelo mehki in kar "prostovoljno" povisajo mezdo. Kdor kapitalistov ne pozna, bi mislil, da so se kar čez noč sprejemanili iz izkoriščevalcev v dobrijane, ki žele svojina delavcem najboljše. Ali kdor gre stvari do dna, lahko spozna, da kapitalisti s prostovoljnimi povisanjem mezde napravijo še dobiček. Če bi kapitalisti ne prihajali z darovi, bi se delavci organizirali in zahtevali mnogo več, kot jim kapitalisti prinašajo "prostovoljno."

Iz Toleda, O., poročajo, da je tovarna za avtomobile Willys-Overlanda izjavila, da povisa mezdo s prvim junijem. Družba

pravi, da je prizadetih 17,000,000 delavcev in da bo na leto izplačala \$14,300,000 mezde. Delavci, ki zaslužijo 25¢ ali manj na uro, dobe deset odstotkov povisanja, med 25 in 30¢ le 7% in nad 30¢ na uro pa le 4%. Tedenski delovni čas se zniža od 56 ur na 48, delavci bodo plačani pa za 50 ur.

V Coatesvillu, Pa., imata Lukens Iron and Steel Co. in Worth Brothers Co. svoje tovarne. Družbi izjavljata, da sta povisali mezdo delavcem s prvim majem. Težaki dobe odslej 20¢ na uro, a družbi ne povesta, za koliko bodo povisali mezdo drugim delavcem.

Fostoria Glass Co., veliko podjetje v Moundsvillu, W. Va., je povisala mezdo težakom za 15%.

Štrajk v Stetsonovi tovarni v Philadelphiji, v kateri izdelujejo klobuke, še vedno traja. Organizirani klobučarski delavci z vsemi sredstvi podpirajo stavko v Stetsonovi tovarni, ki se je vedno bahala, da po očetovsko skrbi za svoje neorganizirane delavce. Stavka je nastala, ker je družba odpustila odbor, ki je pred šestimi tedni v imenu delavcev vprašal za povisanje mezde.

Zopet dokaz, da interesi delavcev in kapitalistov niso enaki, četudi kapitalist nastopa v ulogi dobrotvornika. Kapitalist ostane kapitalist, če nastopa kot najkru-tejši izkoriščevalac ali kot človeški dobrotnik, kakor hitro se delavci dotaknejo s svojimi zahtevami njegovega profita.

Iz Dulutha, Minn., poročajo, da so se organizirali transportni delavci v Marine Transport Union.

Zdaj mnogo govore o potrebi novega kapitala v Evropi po končani vojni, in nekteri trdijo, da bo za Ameriko napočila doba nedosežne prosperitete. Ali kako se bo kapital obrestonosno naložil? Vojna že zdaj stvarjara v Evropi finančne probleme, ki omajujejo vero v prosperiteto. Charles R. Van Hise, predsednik univerze v Wisconsinu in avtoriteta na ekonomskem polju pravi, da je breme, ki ga je sedanja vojna naložila narodom, mnogo težje, kot je bilo kdaj prej na ramesnih ljudstev, ki so se vojskovala. Profesor pravi, da prihodnje generacije ne bodo hotele nositi takega bremena, ki bo jemalo toliko od kapitala, kakor če bi bil deloma zasežen. "Ali se bodo pričeli bogatini izseljevati?" vprašuje profesor, "da ubeže takemu bremenu? Če se tako izseljevanje nadaljuje in če se znižuje kapital, od katerega obresti naj plačujejo narodni dolg, potem so narodi prisiljeni zbrisati dolg ali pa konfiscirati premoženje izseljencev."

Razmere v Bisbee, Arizona. Delavci v rudnikih zaslužijo od \$5.10 do \$5.35 na dan. V distriktu Globe in Miami jim plačajo od \$5.15 do \$5.65.

V Bisbee je posredovalnica za delo, ki jo lastuje družba. Med vratni se prikaže priganjač in motri delavce, ki iščejo delo. Potem jih izbere kot častnik, ki kupuje konje za armado. Ali to še ni vse. Delavce dajo listek, s katerim gre k zdravniku družbe. Zdravnik ga pazno preišče in če ga potrdi za kapitalistično tlako, dobi delo, drugače pa lahko zopet gre s trebuhom za kruhom. Razume se, da delavci, ki so delali po deset ali več let v rudnikih, imajo slab izgled, da dobe delo.

Iz Lawrencea, Mass., poročajo, da je American Woolen Company povisala mezdo dne 11. aprila t. l. za 10 odstotkov. Kasneje so delavci zaštrajkali v tovarnah Arlingtona in zahtevali 2¢ povisanja mezde na uro. Delavci so zmagali. Zaštrajkali so tudi v tovarnah Pacific in zahtevali 20 odstotkov povisanja mezde. Družba je ponudila 2¢ povisanja mezde na uro in nekteri delavci so sprejeli ponudbo. V tovarni Uswego so povisali mezdo delavcem za 10 odstotkov. Tudi v drugih tovarnah v Lawrenceu in okolšču bodo morali povisati mezdo, ako se hočejo delodajalci izogniti stavki.

Iz premogarskih naselbin. Iz Higginsvillu, Mo., poročajo, da naj ne hodijo rudarji tje za delom, ker je ustavljen delo v rudnikih, v katerih kopljejo premog s pikom. Dela ne bo nabrž do jeseni.

Iz Barnesboro, Pa., poročajo, da so pri volitvah v rudarski skupini šte. 617 U. M. W. of A. prišli na sled sleparijam, ko so volili delegata za Državno federacijo. Falsificirane glasovnice so bile proglašene neveljavnim. Obtožen in spoznan krivim volilne sleparije je bil neki McCarthy, ki je bil suspendiran za deset let od rudarske organizacije.

Iz Sand Coulee, Mont., naznanjajo, da je Stephen Ely naznanil, da kandidira za predsednika v 27. distrikt. R. Condon, finanč. tajnik 27. distriktu, piše iz Billingsa, Mont., da se je neki Bremer iz Roundupa, Mont., samega sebe proglasil za člana U. M. W. of A. s pomočjo starega listka. Rudarjem se priporoča, če se kje priklasi, da mu odvzamejo unjski li. stek.

Iz Springfielda, Ill., poročajo, da se vrše skušanje za Tudarje dne 5. maja v Taylovillu; dne 6. maja v Stauntonu; dne 9. maja v Eldoradu; dne 10. maja v West Frankfortu; dne 11. maja v Her-rinu; dne 12. maja v DuQuoin; dne 16. maja v Centralia, dne 17. maja v Belleville; dne 18. maja v Springfieldu.

Iz Stauntona, Ill., poročajo, da so zastopniki konzumnih društev iz Stauntona, Gillepsie, Mount O. live, Shram City, Livingstona in Sayersvillu obdržavali skupno konferenco. Namen konferenee je bil, da se ustanovi zveza ali vele-nakupna družba za nakup blaga na debelo, ki bi oddajala blago vsem konzumnim društvom v državi. Konferenca je sklenila, da se skliče konvencija vseh konzumnih društev države Illinois v mesto, ki leži bolj v središču. — Konzumno društvo v Stauntonu prav dobro napreduje in članstvo se stopnjema množi. Kako koristna je konzumno društvo za delavce, naj služi naslednja primera: Zastopniki konzumnega društva so nekega dne vprašali rudniško družbo, pri kateri je največ zaposlenih delavcev iz tega mesta, da bi jim oddala premog za prodajo na drobno. Kompanija je zahtevo odklonila, češ, da ima lokalnega agenta. Konzumno društvo je na to dobilo prenog od druge družbe in je znižalo ceno od \$3.10 na \$2.50. V enem samem letu je konzumno društvo prodalo 152 voz železniških premoga. V istem letu je bilo prodanega 4,500 buš. kromp. po nižji ceni, kot je bila na lokalnem trgu. Vsak delavec lahko spozna, da je konzumno društvo pripravilo mnogo denarja konzumentom.

Iz Creekside, Pa., poročajo, da organizatorično delo prav dobro napreduje. V enem samem mesecu se je vpisalo v rudarsko organizacijo v selih Ernest in Homer City 1000 novih članov.

Iz Californije, Pa., pišejo, da so se rudarji po enotenski stavki v rudniku Crescent vrnili na delo. Spor je nastal radi izvolitve zaupnika pri tehtnici, ker se volitev ni vršila pravilno.

Iz Birminghama, Ala., poročajo, da so razmere v rudnikih neznosne. Rudarji so osleparjeni pri tehtnici, ker jim družbe ne dovolijo, da bi rudarji izvolili zaupnika pri tehtnici, ki bi nadzoroval tehtnico, če tehtajo premog pravično. Od tone premoga, ki ga nakopljejo s strojem, plačajo 15¢. Volzniki dobe od \$1.50 do \$2.00 na dan, motorniki pa \$2.55. V mnogih krajih plačujejo s čeki in če hoče rudar izmenjati ček, zgubi od 10 do 20 centov. Pisali so na glavni stan rudarske organizacije, da jim pomaga izdelati organizacijo, da potem izvojujejo človeške razmere.

Iz Wendel, W. Va., pišejo: "Čas je prišel, da strnimo naše vrste in se pripravimo za bitko z našimi izkoriščevalci, ki se okoriščajo z našo neslogo in nevednostjo. Pravico imamo, da ravnarjavnostako z nami kot z našimi tovariši, ki delajo v organiziranih rudnikih. Edin pripomoček proti izkoriščanju je organizacija. Organizirajmo se v rudarski organizaciji U. M. W. of A., če hočemo, napredovati in vživati plod našega dela."

Iz Eureke (Smithton), Pa., poročajo, naj rudarji ne prihajajo tje za delom. Od 7. do 21. m. m. so delali le dva dni.

Iz Lexingtona, Mo., pišejo, da je v enem rudniku vstavljeno delo, v drugih pa delajo le tri dni v tednu. Kdor hoče nabirati "regrat" lahko pride, kor pa išče delo v rudniku, pa naj ne pride za delom v Lexington, dokler se razmere ne obrnejo na boljše.

Slovenska Narodna Podporna Jednota
Ustanovljena 9. aprila 1904
Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: John Vogrič, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, b. 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kubelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telephone Lawndale 4635.
Blagajnik: Anton J. Terhovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NAZORSKI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pleteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 680 Washington St., Milwaukee, Wis.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavrtnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pokiljati na gl. tajnika.
Pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odseka Jože Ambrožiču.
Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.
Vse druge stvari, ki imajo stik s "Glasilom", izvzemal spreembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Življenje sužnjev v Ameriki.

ČOLNAR.

Spisal Friderik Gerstaecker, poslovenil J. Z.

"Otrok, vzemi veslo," je zaklical tiho čepčemu dekletu v čolnu, "in če lahko rabiš svoje roke, pomagaj kolikor moreš, da ubeživa lopovom. Sree moje, ne boj se," je takoj bolj veselo pristavil — "če naju tudi dohite, naju še nimajo. S teboj sem odšel in hočem te rešiti, ali — greva skupaj, če je treba. Le tega fanta tamde ni ne prepustim, na to se lahko zanes."

Dekle ni odgovorila besedice, dasiravno so jo bolele roke, prijela je poslušno za veslo in da ga zna rabiti, je dokazala že preje. Čolnič je skakal prek vode in se bližal temnemu gozdnemu pasu, ki se ni več tako daleč od njih razprostiral ob obrežju. — Ali bliže in bliže je prihajal čoln, in ko je Jak s kletvico na jeziku obrnil glavo, je spoznal, da pride od spopada s sovražniki, še preden doseže obrežje. Seveda je imel puško poleg sebe in se je trdno odločil, da jo tudi rabi v sili. Ali če je puška izstreljena, je v maleni, šibkem čolniču ne more nabasati — kaj potem? — Spoznal je, da čolnič hitreje reže vodo, če preveč ne reže toka in plava bolj z njim. S tem je pa povečeval tudi oddaljenost med seboj in obrežjem, in pri tem lahko preganjalci lahko le pridobijo. Vsi tedaj mu ni preostajalo drugega kot napotiti se proti bližnjemu bregu; kdo ve, kakšne ugodnosti ga čakajo blizu obrežja, in da te potem izrabi, se je trdno odločil.

Dekle je molčala in veslala. Le enkrat, ko so udarci vesla prvič zadeli njeno uho, je obrnila glavo, potem je pa potrepljivo nadaljevala z delom. Za njo je bila smrt, pred njo življenje in na njem je mlado dekle visela s celim srecem. Jak je veslal z vseni močmi, čim je videl, da preganjalci prihajajo bliže, toliko bolj je škakal zobe. Strahu ni poznal; svojo življenje je že večkrat tvegval radi malenkostnih uspehov, ali jezilo ga je, da je moral bežati pred strahopetnim nadzornikom. "Lopov," je hitel Jak, "da bi imel pod sabo čoln kot ti in da bi smel vstati, ne da bi se mi bilo treba bati, da se v prihodnjem trenutku prevrnem kot v orehovi lupini, potem bi te učil bičati vboja dekleta!"

Veslal je in veslal. Debele znojne kaplje so mu stale na čolu, kihuj temu so se glasili udarci z veslom bliže in bliže. Pri tem se mu je zdelo, da obrežje, ki je bilo v začetku tako blizu, noče priti bliže. Se vedno se je razprostirala obširna vodna dëljava med njim in obrežjem, čoln bi bil pa že lahko dosegel s kroglo. Spregovoril

ni besede: koliko so bile zdaj besede vredne, ko je bilo treba delati, in že prihodnji četrt ure odloči — o dobrem in slabem — čoln se pa vedno bolj in bolj bliža. Roke dekleta so bile vsled vnetega hrbita prizadete in so vedno bolj pečale, mejtenti so pa preganjalci vedno bolj čvrsto veslali, čim so videli, da krajšajo daljavo med njimi in čolničem. Na eni strani se jim je obetal dobiček, na drugi pa bič nadzornika, potem ni čudo, da so storili vse, da pridobijo obljubljeni ceno. Čoln je bil od nju oddaljen komaj še sto korakov in veseli smeh nadzornika, ki se je veselil srečnega lova, je že udarjal na nju usesa. — Jak je od jezice škripal z zobmi in v njem se je naenkrat porodil divji skrep. "Salij, ne bodo te ujeli!" je zasopetaj dekletu. "Če ne moreva skupaj ubežati, bom psom tamle vendar skazil igro."

"Zastonj!" je zastokala dekle, ko je povyesila veslo — "zahvalim se vanu za dobroto, ki ste mi jo izkazali, jokala bi, da ste se radi mene izpostavili taki nevarnosti, če bi imela še — solze! Končano je — v par minutah sva v njih oblasti."

"Se ne," je rekel Jak, rabeč veslo z dvojnjo močjo — "vraga! Obrežje je komaj še dve sto korakov oddaljeno, in tako blizu luke, naj bi nasleda — o, še, so sredstva! Kratko pot lahko sama veslaš in da nama ne sledijo, skrbim jaz. Popeljem te tako daleč, kot je mogoče, da skrajšam daljavo, in če pridejo do naju, potem skočim v čoln in jih oviram pri veslanju, dokler nisi na varnem."

"In kaj bo z vami?" "Ah, kaj še!" je rekel mladi fant — "kaj mi pa morejo. — Dokažejo naj mi potem, da si bila ti v temle čolniču — če me bodo mogli obdržati. Plavati znam kot riba in jim ubežim."

"Zauzan je!" je rekla dekle in skimala z glavo. — "Kaj mi pomaga, če dospem sama na obrežje. Našli bi moj čolnič in ga uničili. Drugi dan bi bil nadzornik s psi z bližnje planšaze na mojem sledu. Moj beg je bil neumnost in je povzročil, da še vas pogubim."

"Neumnost!" je zabrenčal Jak med zobmi — "tako daleč pa še nisva, vendar lahko poskusim, da ubežim. Boljše je zadnje, kot da se človek strahopetno uda v svojo usodo."

tamle prisili do skrajnosti, naj ne si tudi posledice. Milosti ne pozna in zato naj jo nikar ne pričakuje, in če ti tako misliš, potem — "pri teh besedah je umolknil in v njegovih očeh je vzplamtel divji ogenj, njega je minila bojazen. Vzravnal je glavo in videl, da je čoln le za lučaj za njima, obenem je pa k njima grozeče prihajal glas zamorskega priganjaca: "Ali hočeš odnehati, srček moj, ali si spoznal, da nam ne uideš?" Jak je z očmi preletel neoddaljeno obrežje in zdelo se mu je, da vidi mesto, na katerem lahko pritistne h kraju. Skoraj povsod je bilo obrežje strmo, le nekoliko nižje na najhmem mestu je pričela peščena, in na gornjem delu je upal, da lahko pritistne h kraju. Obenem je čolnič obrnil malo po reki nizdol in nadzornik na krmi je prvič spoznal, da sužnica ni bila sama v čolniču.

"Vraga!" kaj pa je to? "je vzkliknil — "ali smo sledili napačnemu čolnu, punica ima spremljevalca, radi tega je lahko veslala. Čakaj moje sree, minilo te bo vesolje pobegniti družici. — Zdal sem pa radoveden, kdo je njen tovariš?" "Fant, kmalu se lahko seznaniš z njimi!" je rekel Jak in obrnil čolnič proti toku, obenem je pa položil puško na kolena, da je čev gledala proti čolnu, ki je bil komaj oddaljen še dvajset korakov. V tej poziciji je lahko orožje rabiti zanesljivo.

"Proketo!" je kričal nadzornik, to ni glas nigr — to je — "Dober prijatelj in star znanec tvoj," je rekel mladi mož, položil veslo predse v čoln, ko je dvignil puško. "Salij drži čoln nekaj časa v tej smeri, da napravim konec s fantom tamle. Lopovi obrnite čoln, poženem ti kroglo skozi možgane tako zanesljivo, kot Bog živi nad nami."

"Čolnar je z ladje!" je kričal nadzornik, skočivši raz svoj sedež. — "Fantje, sto dolarjev, če ga ujamete živega, da ga vidim viseti."

(Dalje prihodnjič.)

Razno.

— Avstrijska cesarska rodbina hodi na božjo pot, da izprosi mir od boga. Če bi bil bog, potem bi moral to družbo oklofutati in reči: "Če bi vi ne pričeli vojne, bi tiueli mir."

— V Lexingtonu, Mo., je bil izvoljen za župana rudar in socialist Louis Minor z večino 146 glasov. Njegov nasprotni kandidat je bil neki advokat. Buržoazna stranka je metala vanj blato po stari obrekovalni metodi, da bi dosegla uspehe. Očitala mu je, da je inozemec, anarhist itd. Delavci se niso brigali dosti za te očitke in izvolili so delavca za župana.

Par dni preden je Minor prevzel županstvo, so nasprotniki razbohnali v svet, da ne more postati župan, ker je premlad. Ta laž je seveda povzročila med delavci veliko razburjenje in rekli so, "če smo ga izvolili za župana, bo tudi župan." Minor je na to laž odgovoril hladnokrvno, da bo dokazal svojo starost, če bo treba in tako ovrgel laž, ki jo je rodila jeza vladajočega razreda, ker je delavec izvoljen za župana.

V noči ustoličenja je bila mestna dvorana nabita do zadnjega kotička in ko je novi župan vstopil v dvorano, ga je pozdravilo gromovito ploskanje. Ko je bila uradna prisega končana in je prvi rudar prevzel županstvo v Lexingtonu, so nastali viharni pozdravi v dvorani.

Nasprotniki so bili pobiti in s povešeno glavo so zapuščali dvorano. Poleg župana je bilo izvoljenih še pet rudarjev-socialistov v mestni svet. Župan Minor je izbral policije izmed članov rudarske skupine šte. 171, ki vidijo v delavcu poštenega človeka in ne hudočelea. Uspeh v Lexingtonu dokazuje jasno kot beli dan, kaj lahko delavec doseže, če so složni na dan volilne bitke. Kakor so delavci složni v strokovni organizaciji, tako edini morajo biti tudi v politiki, pa lahko osvoje cel svet.

Pomorski se gibljejo. Iz New Yorka poročajo, da so mornarji, organizirani v "International Seamen's Union," sestavili svoje zahteve in jih natančili v angleščini, nemščini, španščini in grščini:

Za čolnarje zahtevajo \$55 na mesec; za izučene mornarje \$45; za oljarje in kotlovodje \$50; za kurjace \$45; za premogarje \$40. Na ladjah, ki plujejo prek vojne-pasa, se zahteva 25% doklade poleg mesečne plače. Nadčas je treba plačati v luki po 40c na uro, za delo pri razkladanju in nakladanju pa 50c na uro. Lestvica velja za parnike in ladje vseh narodov, če mornarji podpisajo pogodbo v ameriški luki. Na ladjah in parnikih drugih narodov plačujejo to lestvico že nad mesec dni, kar je povzročilo, da so dobri mornarji zginili z atlantskega obrežja.

Parobrodna družba City of Montgomery v Savannah je prva priznala zahteve. Druge družbe so sledile. Vnasi so morali mornarji vstaviti delo, da so trgovlave lastnike parnikov in ladij prisilili, da so priznali njih zahteve. Parobrodne družbe in lastniki parnikov in ladij bi najraje masne dobičke, ki jih jim prinaša vojna, spravili v svoj žep in zato kriče v kapitalističnih listih, da se mornarji "puntajo" in kličejo hudiča in beriča na pomoč.

Naj le kriče, se bodo že spametovali, ko spoznajo, da so časi minuli, ko so mornarje lahko držali v nečloveški sužnosti. — Standart Oil Co. v Ohio bo izplačala sto odstotno dividendo delničarjem. Radovedni smo, kaj poročajo delavci, ki gatajo za to družbo? Ali ni zdaj čas, da zahtevajo od kraljev olja boljše plačo?

— National City Bank je podala izjavo, da niso resnična poročila o izjavi ruskega finančnega ministra z ozirom na plačilo za municijo. Takole postajajo bolj identični interesi in prijateljski odnosi med "svobodno Ameriko" in "absolutno Rusijo."

— Nov duh prihaja v delavce. V tavnah v državi New York in Pennsylvania se je pojavilo gibanje med delavci, ki daleč nadkrijuje gibanje delavcev v Ameriki leta 1886. Povsod zahtevajo delavci skrajšanje delavnika na osem ur. Strokovna organizacija se povsod razvija, delavci, ki so desetletja prenašali sužnjski jarm, vstajajo in zahtevajo, da se v delavninah uvedejo človeške razmere.

Stari Rockefeller, za katerega je ameriško ljudstvo nagaralo nad eno milijardo dolarjev, je pred nekaj leti prerokoval, da bo v letu 1916 konec delavski strokovni organizaciji. Tudi drugi iz-

koriščevalci so mislili kot stari Rockefeller in veselili so se leta 1916, da bo konec delavski strokovni organizaciji. Rockefeller in tovariši so delali račune, ki so se unesli. Prišlo je narobe in sicer tako, kot je moralo priti po zakonu razvoja. Ameriško delavstvo je v letu 1916 organizirano strokovno mnogo krepkeje kot v prejšnjih letih in vsa znamenja kažejo, da bodo izkoriščevalci v letu 1916 doživeli enega največjih porazov v razvoju zgodovine ameriškega delavstva.

Delavci se ne organizirajo le strokovno, ampak krepko klije in se razvija tudi politična delavska organizacija. Že volitve spomladi so pokazale, da se je armada razredno zavednih delavcev pomnožila, kar navdaja naša sree z najboljšim upom in je zanesljivo znamenje, da kapitalisti pri volitvah v jeseni prejmejo še krepkeje zausnice.

— V uredništvu Glasila sta se zglasila br. Joe Ulčar in Pavel Cempre, člana šte. 91 v Johnston City Ill. in izročata tem potom članom svojega društva najpristronejše pozdrave.

NAZNANILO.

Centenim rojakom v East Helenu in okolici uljudno naznanjam, da sem kupil znani Anton Smithovi salon. Posebno našim Slovincem in bratom Hrvatom se pripravom za obilen obisk.

Točna postežba! Se pripravom! Anton Sušteršič, saloner Box 187 E. Helena, Montana. (Advertisement.)

Table with 2 columns: Za \$, Danes pošljemo in garantiramo. Lists various amounts and their corresponding values.

AMERIKANSKI SLOVENSKE BARŠNI ODDELEK.

1006 N. Chicago St. JOLINT, ILL.

VSAKEMU KORISTNO. Za \$1.00 naredim vsakemu 100 pol pisalnega papirja in 100 kvart s vašim tiskanim imenom in naslovom; plikite po vzoru. Polijem ga prosto. MIKE ČEBAŠEK, Box 148, VAN VOORHIS, PA.

Boljše kot je pričakoval. Gos. John Firment iz Bowersville, Pa., član lože šte. 181 P. S. K. J., piše sledeče: "Dragi gosp. Triner: Zahvaljujoč se vam za vaš liniment, želim povedati, da si nisem upal najuante, da bi Trinerjev liniment spravil moje bolečine iz hrbita tako hitro kot je. Trpel sem na bolečinah v dolnjem delu hrbtnice in ko sem opazil, da mi noben obliž ne pomaga, sem si takoj naročil Trinerjev liniment, in ko me je žena moja z ujim nadrgnila v drugo, sem se počutil veliko boljše in sedaj pa sem zopet zmožen, da opravljam moja dela. Boljše kot nikdar poprej. Jaz svetujem vsakemu, da si haroči takoj in ima vedno pri rokah to zdravilo." Trinerjev liniment je najboljšo zdravilo za zunanje rabljenje v slučajih revmatizma "seitica," "lumbaga" mišičnih bolečin, okorelih sklepov itd. 25c in 50c v lekarnah; po pošti pa 35 in 60c.

Za slučaje notranjih nerednosti, neprebavo, zaprtnico, izgubo slasti do jedil, omotice, glavobola, slabosti vzemite vedno Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino. V Lekarnah. Cena je \$1.00. Jos. Triner, izdelovalec, 1333—1339 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

VSAKEMU, kateri mi pošlje naslove svojih prijateljev in znancev živčih v Ameriki, mu pošljem lep spomin. HENRY J. SCHNITZER, Bankir 141 Washington St. New York.

Farme! Farme!

Ako ste namenjeni kupiti farmo, sedaj je pravi čas za to. Mi prodajamo farme že več let v enem najlepših in najrodovitnejših krajev države Wisconsin, katera je, kakor ste gotovo že slišali, ena prvih poljedelskih in živinorejskih držav v uniji, zlasti pa je znana še po svoji dobri, zdravi pitni vodi, ki se drugod malokje dobi. Na našem zemljišču je naseljenih že precejšno število rojakov, ki vsi dobro napredujejo, in so zadovoljni, da so se naselili tam. Naš svet leži v Chippewa in Rusk County, v neposredni bližini glavnih železnic.

Kdor izmed rojakov torej želi kupiti farmo v tem lepem in rodovitnem kraju, naj nam piše za pojasnila in natančnejši popis zemlje, kar pošljemo vsakemu zastonj. SLOVENSKA NASELJENSKA DRUŽBA. Louis Bewitz, 198 — 1st ave., Milwaukee Wis.

STUD DO JEDIL. V LEKARNAH. Kaj je vzrok izgube slasti do jedil? Večkrat so pripeti, da na enkrat zgubimo slast do jedil in da se nam celo studl. Zdi se kot bi narava sama zahtevala, da smanjšamo jemanje jedil, ker jih ne moremo prebaviti. Oslabeni prebavni žilci se morejo več prebavljati kot navadno in zato se uprejo vesli več. To znači, da potrebujejo pomoči, da zopet pričnejo svoje delovanje brez utrujenosti. Mi pripravomamo TRINERJEVO Ameriško Prebavno Grenko Vino. Ta veleznan zmes bodo najprvo izčistila notranje prebavne dele, jih očistila in dala jim dovolj moči. Zguba slasti in stud do jedil se bodo polagoma zgubili in vi boste zopet imeli SLAST DO JEDI, OJAČEN ŽIVOT IN MOČ ZA MISLITI. Kakor hitro pripomočki za veselo življenje primanjkujejo, morali bi rabiti Trinerjevo ameriško prebavno grenko vino in spoznali boste začuden, da je zelo koristno. Rabite ga tudi proti NEREDNOSTI PO JEDI, ZAPRTJU, KISLO ALI GRENKO KOLICANJE, RIGANJE, FLIN — UJED. Lahko ste gotovi, da Trinerjevo Ameriško prebavno grenko vino vam bude dalo pomoč. Vsaka družina morala bi vedno imeti dobre zdravilo proti kašlju pri rokah. Morali bi najraje imeti Triner's Cough Sedative, kateri se vsebuje strupenih snovi, kot morfin in kloroform. Nabite proti kašlju, bronhitis, sagrtjenju, bolečinam v grlu i t. d. Cena 25c in 50c. Po pošti 35c in 60c. Jos. Triner IZDELOVATELJ 1333-30 So. ASHLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS.

Povest v ječi.

Jože Ambrožič:

Bilo nas je po deset, tudi do petnajst zaprtih v eni celici. Ste ne ječe so bile gole, pobeljene z apnom, postelje železne s trdo la-bitimi slamnimi in okna so bila zavarovana z omrežjem, debelim kot roka. Ako te je jetničar prvič porinil skozi vrata med te gole stene, zaklenil za tabo in odšel, žutil si, da je nekaj velikega biti — prost.

Dajali so nam delo, da nismo jedli zastonj na državne stroške. Nekteri so hodili sekati drva po mestu in opravljati druga dela, kar je bilo nas mlajših, smo imeli takozvani "hišni posel." Pometali smo pisarne, čistili okna, itd. Mene je doletelo takoj prvi teden, da sem kuril peči. Celo vrsto sem jih imel in vsaka je grela dve sobi.

Ravnali smo se tudi po tem, kateri paznikov je imel službo. Ako je bil v službi mlad paznik, ki je hotel splezati še višje po službeni lestevici navzgor, držali smo se reda, ako je imel službo neki stari paznik, tedaj smo peli, se pogovarjali dolgo v noč, kajti naznanil ni nikogar.

Z nami vred bila je zaprta tudi stara Barba, udana žganju, ki je delala pri jetničarju za dekle. Nji smo vedno nagajali. Ako smo jo srečali na hodniku s smetiščico v roki, smo ji razstrelili smeti, seveda samo takrat, ko je bil stari paznik gospodar nad nami. Ako je prišel paznik na Barblino križanje, opominjal jo je z lepa, da naj ne vpije, toda ona je kričala še huje, in ga pitala s krivoprisežnikom.

Nekega dne, bilo je že bolj pozno, uradniki so bili že v pisarnah, ponagajal ji je še neki jetnik na hodniku. Začela je vpiti kakor po navadi, stari paznik boječ se da ne bi se njen krič slišal v pisarne, jo je hotel enostavno poriniti na dvorišče. Toda Barba je morala priti, kje do žganja, kajti odrinila je starega, ga vdarila s smetiščico po glavi in kričala: "Goljuf, siva mi daj nazaj, saj ni bil tvoj, ne boj se."

Vrata pisarni so se začela odpirati, uradniki z nami vred so se smejali staremu, ki jo je le s trudom spravil od sebe na dvorišče. Zvečer smo pa v celici reševali, kaj sta imela Barba in stari paznik skupaj.

"Sina so ji mogoče obesili, ali je pa v ječi umrl," dejal je tehtno kmet, ki je bil zaprt radi krive prispege.

"Ljubila sta se v mladih letih," drugača ni bilo, "rekel je prepričevalno kmečki fant, ki je sedel radi tepeža. Vsi smo pa bili prepričani, da se poznata že dlje časa."

Nekega večera, ko smo se vrnili v našo jetniško sobo, našli smo novine sededeča na eni izmed postelj. "Dober večer fantje, katera boče moja?" je vprašal nas z glasom, kakor da se poznamo že izza mladih nog.

"Pri vratih," je dejal nekdo izmed nas.

"Krivico mi delate fantje, meni gre častno mesto tamle v kotu. Vidil se, da ste še sami novinci."

"Vse po vrsti kakor hiše v Trstu," citiral mu je mlad lovski tat.

"Saj vem, da se mi krivica godi, mesto da človek dobi pokojnino, mora pa še spat pri vratih." (Spati pri vratih je bilo v zvezi z vsem delom v jetniški sobi. Moral je pometati, bolj zgodaj vstajati, in ako smo vsi v sobi zaspani, je paznik pretepal vedno tistega, ki mu je bil najbližnji, torej pri vratih.)

Vstal je in šel proti postelji, katero smo mu določili. Sedaj smo ga šele prav videli. Telo, dasi medlo, pričalo je o nekdanji moči, obraz je pa jasno kazal, da ljubim žganje.

Ko smo polegli po blazinah, pripovedoval je, da služi cesarja v ječi že šestnajst let, parkrat po več let. Največkrat so ga zaprli, ker je pretepal orožnika ali policaja. Kazenski zakonik je znal na pamet in govoril je gladko, kakor da bi molil. Nam so začele že skupaj lezti oči, ko je vprašal, če je stari čuvaj še tukaj.

"Ali ga poznaš?" vprašal ga je krivoprisežni kmet.

"Kaj ga ne bi poznal, saj sva kakor brata."

"Kaj pa Barbo tudi?" vprašali smo štirje hkratu.

"Barbo!" — pomislil je nekoli-

ko, "poznam jo, poznam," na to je začel kleti ženske v jezikih vsake sveta.

"Nehaj kleti!" rekel je zapovedujoče kmečki fant, in povejo o nji in o starem, ako kaj veš."

"Povem, ali ne brez žganja." "Ako je povest lepa, prinesem ti ga," zagotovil mu je krivoprisežnik.

"Ti meni jutri žganje, jaz pa vam povest," in obrnil se je in zaspal.

Krivoprisežnik je prinesel res drugi dan majhno steklenico žganja, privezano v široki hlačenici. Ne jetničarjevo, ne paznikovo oko je ni izsledilo. Ko je paznik prišel s svetilko ob osmih v sobo, pregledal nas, ako smo vsi in odšel, skočil je krivoprisežnik iz postelje in jo podal staremu.

Zadišalo je prijetno po žganju in slišali smo grgranje v hropčnem grlu.

"Začni!" zaukazal je kmet, in se premaknil, da bi bolje slišal.

"Počaka, da s malo razgreje," dobil je odgovor. In razgrelo se je.

Ne vem koliko let je, je pripovedoval stari grešnik, mislim, da jih mora biti že blizu štirideset. Ta jetniščina je bila majhno poslopje, tudi sodnikov in pisarjev ni bilo toliko kakor sedaj. Služil sem takrat za hlapca in bil močan in zdrav, da se nisem bal štirih.

Nekoč smo se stopli v gostilni, in nekoga sem preveč vdaril. Ob sodili so me na devet mesecev. Takrat sem bil prvič zaprt. Hudo mi je bilo in pridružil sem se na tihem, da se ne bodem nikdar več pretepal.

Imel sem hišno opravilo, delal sem po pisarnah z metljo in eunjo. Bil sem že odslužil skoro dve tretjini moje kazni, ko delam nekega dne na hodniku, pa ti pride dekle proti meni. Obležena je bila po gosposko, nesla je posodo za pepel v roki, in takoj se mi je zdela, da je pri jetničarju, po obleki sem pa sodil, da ni zaprta.

Obrnil sem glavo v stran, popravil brke in imel že šalo na jeziku, da jo povem, ko pride tik mene. Zaobrnil sem se in že odprl usta, ali besedice nisem spravil iz sebe. Pred menoj ni stalo dekle, ampak angel. Bila je vitka, tanka čez pas, pa lepo izbočenih bokov. Temne oči brez dna s košaticami, črnimi trepalnicami, gledale so me tako, da sem mislil, da se stopim kakor spomladni sneg. Vstavila se je, me gledala, nato so se med tistimi, črešnjevimi ustnicami pokazali beli zobje: "Kaj me tako zijaš?" je prišlo iz njenih ust.

"Do—pa—deš se—mi," spravil sem nerodno iz sebe kakor kmet pri spovednici greh.

"Ti se meni tudi," je rekla in se zasmejala srebrno, da se je razlegalo po koridoru, in odhitela. Gledal sem za njo in videl majhno nožico, ki se je konaj dotikala tal, tuintam se je pa pokazala nad členkom tanka noga kakor od srne, nad njo pa lepo zaokrogljena meča. Ko je prihitela nazaj, stal sem še vedno na istem mestu, stopila je k meni, me pocukala za brke in dejala: "Ti ubožeč ti!"

Čakal sem na njo vsaki dan in se oimdalje bolj pogrezal v ljubezno do nje. Ko so drugi jetniki spali, sedel sem in mislil na njo, ali pa tudi — jokal. Vidite, jokal sem radi ženske, ko se nisem v tepežu bal petih.

Vedel sem, da ne more dalje iti tako, ker bi znorel, ako bi še nekaj časa trajalo to stanje. Na hodniku je bila mala shramba za metlje in drugo ropotijo. Tu sem jo počakal, in ko je prišla, sem jo prijel čez pas, vzdignil in jo zanesel notri. Nič se ni branila in tudi ni dala glasu od sebe, jaz sem jo pa poljuboval na oči, roke. Držal sem jo v naročju kakor pero, njeno telo je malce drgetalo, z napol zaprtimi trepalnicami gledala me je sanjavo, začudenost. Postavil sem jo na tla, in čujte, pokleknil sem pred njo, jaz — ki se nisem bal petih — jaz sem klečal pred žensko.

Utihihul je in menda tipal za steklenico, kajti kmalu smo slišali grgranje zraka v stekleničnem vratu in po ječi je zaplaval sladko opojni duh žganja.

Dvignila me je od tal in rekla: "Ti revček ti!" Oklenil sem jo krog vratu in jo prosil, naj me ljubi, ker drugače znorim. Ona mi je pa odgovorila: "Ljubim te, ker si pogumen, veliko možkih je še gledalo za mano, vendar ni nobeden imel tega poguma kakor ti danes." Pogumen sem, pogumen,

dejval sem in potegnul sem sapo vase, da so se mi izločila prsa. "Sedaj pa moram iti," je dejala prestrašeno, in odhitela.

Najina ljubezna je bila čista kakor kristal, gledal sem njene globoke oči in bil presrečen. Shajala sva se v shrambi za orodje. Ko sva se prve tedne samo poljubovala, je začela ona pomneje govoriti. Pripovedovala mi je, da je jetničarka njena teta in da ji pomaga, ker je bolehnata.

Napočil je sadni teden moje kazni, in kakor se mi je popreje zdela dolga, tako se mi je zdela sedaj prekratka — rad bi bil še v ječi radi nje. Bila sva zopet v shrambi, naenkrat med poljubovanjem začne ihteti, da jo ne ljubim resnično.

Zatrjeval sem ji ljubezno, pridružil se in klical vse bogove za pričo. Ona je pa le jokala in rekla: "Kako sem vendar nesrečna, najraje bi umrla."

Med solzami mi je pripovedovala, da ima jako starega strica, in ker je pa bogat, jo sili celo sorodstvo, naj ga vzame.

"Ubijem ga!" sem zakričal in udaril s pestjo po zidu.

Šinilo ji je nekaj čez obraz kakor smeh, nato me je pa privila k sebi in me hotela vdoliti v poljubi.

Prišel je dan, ko sem bil prost. Dogovorila sva se, kje se bodeva shajala. Jetničar mi je pa dejal pri slovesu, da naj pazim, da se mi postelj ne ohladi. Nisem se zmenil za njegove besede, kajti mislil sem na sestanek zvečer.

Dobil sem službo košičarja in se sestajal z njo v drevedu. Prišla je zavita čez obraz, me prišla pod pazduho in me potegnula na kakšno klop v temi, da sva bila sama, nemotena. Vedno je dvomila, da jo ljubim, in vedno sem ji moral prisegati znova.

"Ako me ljubíš naredi nekaj, da me stric ne dobi," mi je šepetala s sirenskim glasom.

"Pokaži mi ga, prerahljam mu kosti," sem odgovoril v opojnosti.

"Ah, kako bi bila srečna in te še bolj ljubila, da vem, da si tako pogumen," vzdihnila je in lahno zahtela.

Jaz sem se pa pridružil in prisegel, da ga vbijem, ako le hoče. Opisala mi ga je in povedala, kam se hodi zvečer sprehajati.

"Počakam ga jutri," sem ji obljubil.

"Zakaj ne nocoj? me li tako malo ljubíš, spremim te na stezo, ki drži nad reko, po kateri sedaj v vedrni uri pride," mi je šepetala v uho. Privila se je k meni, in se mi vsesala v ustne, da sem žutil njeno drhtenje. — Grem kamor hočeš, sem dejal in jo objel tesneje. Pozabil sem na vse, še na umor, ki ga imam izvršiti v prihodnji uri.

Izvila se mi je iz objema in dihnila vame: "Opravi dobro . . . ljubezna te čaka . . . In šel sem kot v omotič in njene zadnje besede so mi žumele v ušesih."

"Ja — kako je meni še danes hudo. Istega večera ne bodem nikoli pozabil," je zajčel in da si je bila tema, žutili smo vsi, kako je pritisnil roke na obraz.

Pokazala mi je stezo in rekla: "Po tej se sprehaja večasih do polnoči." Poljubila me je še enkrat in odhitela v noč. Oblačno je bilo vendar je bil macec izza oblakov in videlo se je kakor po dnevi. Šel sem počasi po stezi. V globočini pod brezom je tekla reka, nekje je pel slavec, iz datjave se je pa čulo vriskanje vasujočega fanta.

Vsedel sem se poleg steze in kmalu nato je prišel star gospod z belo brado in palico v roki. Skočil sem pokonec, on je pa pridružil klubok ter dejal vladno: "Sem li vas prestrašil, prosim, da mi oprostite." Pograbil sem ga in vrget njegove suhe kosti po bregu. Pogledal me je tako otožno, da še danes vidim njegov pogled. Zastokal je na ležišču, kakor da ga lomijo krči.

Tisto noč nisem spal, drugi dan ko sem šel po navadnem opravilu, je prišel v hlev kakor vedkrat gospodarjev sin, šestnajstletni deček, in mi povedal o nesreči, ki je zadela profesorja njegovega razreda.

"Bode li umrl," vprašal sem in srce mi je zaostalo, boječ se zvedati njegove smrt.

"Pravijo, da boče še okreval, da si je hudo pobit. Če umre, to bo Barbika vesela, kajti ona misli, da bi lahko potem vzela sodnega pristava, v katerega je tako zaljubljena."

"Kaj ti veš do nje?" sem ga vprašal. Veliko je povedal fan-

tek in med drugim, da se sodni pristav le izgovarja, da mu stric ne dovoli ženitve, kar pa ni res.

"Kaj ta profesor ni stric Barbike?" sem ga vprašal, v duši sem mi je pa nekaj rodilo kakor spoznanje.

"Kaj se, on je stric pristava," je rekel fant in odšel. Naslonil sem se na jasli in mislil . . . Rodil se je v meni sklep, ki sem ga izvršil.

Naložil sem konjem jesti in šel iskati profesorjevo stanovanje.

Nasel sem ga, ležal je na postelji, poleg njega sta bila dva zdravnik. Odmigavala sta mi, naj se odstranim, ali šel sem k postelji, pokleknil, prijel starega za roko in vse priznal. Poslušal me je in gledal me kakor oče sina.

Pojdi domov, radi tega ne boš kaznovan!" Vstal sem in šel v sodni. Kakor sem jo popreje ljubil, tako sem jo sedaj sovražil. Isto noč je naju že oba krila streha jetnišnice. Dali so meni dve, sji pa štiri leta.

Ko je bila zaprta, hotela je premotiti paznika, da bi ž njo pobegnil. To je šednji stari paznik, sodni pristav, ki jo je z mano vred imel preje za ljubico, je hodil tudi sedaj k nji.

Ako je sodnik zabaval po dnevi, jo je paznik ponoči, spoznamela sta se, nista bila noreca kakor jaz.

Nekega dne porodila je sina v ječi.

Sedaj je šlo obema za nohte, ali tudi v tem slučaju, sta delala z roko v roki. Sedajni stari paznik je krivdo vzel nase in sina, Barbiko so pa sodniki spoznali za neumno. Barbika je šla v norišnico, paznik je bil nekaj malega kaznovan, in stvar je lepo tiho ostala.

Prestal sem kazni in šel v drugo mesto in delal pridno, kar ti umrje profesor in mi zapusti, lepo svoto denarja. To me je vrglo v vino in ženske in par let za tem sem dobil Barbiko v hiši, kjer se ljubezno prodaja za denar. Ko me je v gledala, hotela je pobegniti, toda jaz sem jo prijel za vrat in ji s pestjo izbil vse prednje zobe.

Zaprli so me šest tednov in plačati sem ji moral precej. Toda sedaj sva pa že bila žganje skupaj, dasiravno je ona kriva, da sem danes šestnajstič tu. Nič ne de, ako kreneš s poti, ne ljubi se nekateremu iti nazaj.

Na jetniškem zvonicu je udarila ura dvanajst, mimo ječe na hodniku so se čuli koraki paznika in se polagoma izgubljali . . .

"Ako rabiš konja, greš ponj na konjaki sejem, po hudodeleca pa v ječo," je dejal krivoprisežnik in se obrnil na slamnici.

Stari je zastokal na postelji pri vratih, ali odgovoril mu ni . . .

Angleška nota.

Kmalu po izbruhu vojne je pričela ameriška vlada menjavati note z Anglijo in Nemčijo radi krišenja pravice nevtralnih sil na morju.

V minoletem tednu je došel odgovor Anglije na zadnje protestno ameriško noto, ki je podobna zagovoru za dejanje, ki se rodi iz razmer, katerih pa ne opravičuje noben mednarodni zakon.

Lahko razumemo, da hoče ententa izstradati svoje sovražnike z uporabo sile na morju do skrajnosti, reči, da to pravico daje ententi mednarodni zakon, je pa neumnost. Znano je, da zakoni za plovo po morju niso bili tako narjeni, da varujejo tudi šibke, ki ne razpolagajo z močnim brodom. Kakšen je zakon na morju, odločijo interesi in močna brodovja. Kar je militarizem na suhem, to je marinizem na morju. In če danes kdo pravi, da se bojuje proti militarizmu, obdržati pa hoče marinizem, je neodkritosrečnik, ki kaže na militarizem, da prikrije svoj marinizem.

Zakon za plovo po morju ni nedotakljiv in nespremenljiv. Tu ti Anglija prizna, da se razmere drugje in je po teh treba tudi spreminjati zakone.

Anglija je spremenila svojo taktiko na morju. Šla je celo tako daleč, da se drzne kontrolirati trgovino iz navtrlnih držav v nevtralne države in da zapleni blago, ki prihaja iz nevtralne države v nevtralnno. Pa tudi Nemčija je spremenila svojo taktiko o razmerah in svojem brodovju. Drednotov nima tako velikega števila kot Anglija, ima pa potapljače, ki so opremljene z najmodernejšimi iznajdbami, ki jih najbrž ententa ne pozna. Nemške potapljače so

postale strah za ladje in parnike, ki dovažajo blago na Angleško. Ne mine dan, da ne čitamo, da je šlo par trgovskih parnikov ali ladij na dno.

Tako sta nastala za ameriško republiko dva spora. En spor je z Anglijo, ker posega v pravice nevtralnih sil na morju, drugi pa z Nemčijo. Oba spora se ločita le toliko, da gre pri prvem za blago, pri drugem pa za človeška življenja državljanov in podaničkov nevtralnih sil.

Anglija zavzema stališče, da se blago lahko nadomesti, življenja se pa ne more vrtniti nobenemu človeku. Nemčija temu nasprotno pravi, da se mornar, ki prevažja municijo toliko loči od nebojevnička kot topničar, ki z municijskega voza vzame naboj in ga izroči drugemu topničarju, da ga porine v top, radi tega nima potnik na ladji z municijo večje pravice do varstva kot topničar, ki strelija.

Anglija sama je tudi izjavila prva, da kar se tiče Nemčije ne pozna razlike med bojevnikom in nebojevnikom, zato ne dovoli, uvažati blaga v Nemčijo. To načelo velja tudi za nevtralne sile, če hočejo vojskujoči sili dovažati blago.

Če sodimo po dogodkih na morju, vidimo, da sta Anglija in Nemčija trmoglavji in krivi enako. Ne ena ne druga se ne ozira na pravice nevtralnih sil in vsaka vodi vojno z vsemi silami, četudi pri tem trpe nevtralne sile, da le u nič svojega nasprotnika. Humanitarnosti vojna ne pozna. To je stara resnica. Ali najmanj humanitarnosti je pa v tej vojni. Ententa ne da nič, če v Nemčiji vsi od dojenčka do ententnih vojnihi ujetnikov umro gladu, da le zmagava. Ravnotako pa nemške potapljače pogrezajo trgovske parnike in ladje, če so na njih dojenčki ali pa odrasli ljudje, da spravi Anglijo na kolena. Navadno izsiljevanje je, kar uganjata ententa in Nemčija.

Ameriška vlada je obema državam odprla pot za pozajnanja, da se bojevanje na morju modificira in izvrši kompromis. Ali se bode ta Anglija in Nemčija poslužili te poti? Kaj potem, če se ne klonita? Ali sledi združena? Čemu? Zakaj? Prestiž Združenih držav je prizadet v obeh slučajih enako!

No, tako daleč še nismo, da bi bilo treba napovedati vojno, ker so še sredstva, s katerimi se lahko angleške in nemške državniške hitro spametuje, če celo prisili, da sklenejo mir.

Obe državi dobivata blago iz Združenih držav. Anglija ga dobi direktno, Nemčija pa po ovinkih in tihotapskih potih. Kongres naj proglasi embargo za vse blago, ki je namenjeno direktno ali po ovinkih v vojskujoče države in kmalu bo mir v Evropi.

Kako je vlekla ententa Srbijo za nos.

"Pester Lloyd" prinaša obširno poročilo o načrtu srbske vlade in kako je ententa le izbrala Srbijo za svoje namene. Iz tega poročila posnemamo:

"Po odhodu avstrijskih čet iz Srbije v decembru 1914 je sestavil ministrski predsednik Pašić program, "Velike Srbije," ki so ga odobrile tudi vse v koalicijskem ministrtvu zastopane stranke. V tem programu zahteva Srbija Bosno in Hercegovino, Banat in Bačko. Hrvatsko in Slavonijo, Kranj in Istro s Trstom, Dalmacijo do Dubrovnika ter severno Albanijo z Dračem. Jadranska obala od Dubrovnika do Kotora naj bi pripadala Črni Gori, vprašanje Skadra pa je v programu označeno za sporno.

Ta program so v obliki spomenice izročili srbski poslanci ententnim kabinetom ter ga utemeljevali z motivacijo, da je ustanovitev velike vsejugoslovanske pokrajine obsegajoče Srbijo za evropski mir nujno potrebna. Srbija naj postane dedič monarhije na jugu, katero so videli srbski merodajni krogi že razbito in uničeno od ruskega navalala. Italija o tej spomenici ni vedela spočetka nitiesar, pozneje, pa, ko so začeli mešetariti italijanski ministri za Judeževne kompenzacije na račun avstrijskih jugoslovanskih pokrajin, je italijanska vlada bržkone izvedela za vsebinsko srbskega programa. Zato je proti antiitalijanskim demonstracijam v Srbiji, ki so nastale vsled italijanskih aspiracij v Primorju, ostro protestirala, ker je vedela, da se vršijo te demonstracije s privoljenjem srbske vlade, katere program je tako ostro nasprotoval italijanskim načrtom.

"Pester Lloyd" zatrjuje, da je vzbudil srbski program v Londonu, Parizu in Petrogradu začudenje, pa tudi odpor. Sir Edward Grey ga je sprejel s karakterističnim nasmehom, francoska vlada ga je sicer vzela na znanje, toda odklanjala je vsako diskusijo z ozirom na znane ji italijanske zahteve, Sazonov pa je izrazil svoje začudenje, da Srbi ne zahtevajo tudi Rima in Moskve, očitaj jim je megalomanijo ter jih svaril, da naj si ne delijo medvedove kože.

Proti zavezniškimi vladam je pričel sedaj Pašić organizirati javno mnenje v alijiranih državah. Skupno s svojim pomočnikom, bivšim dunajskim poslanikom Jovanom Jovanovićem je poslal najprvo v Italijo svoje propagandiste in agente, katere pa je Italija kmalu prisilila, da so odšli v Pariz in London. Za njimi so bili poslani v ententina glavna mesta ter tudi v Atene in Bukarešto razni vseučiliški profesorji, ki naj bi s predavanji in članki pridobivali javno mnenje ententnih držav za velikosrbsko idejo. Vse kaže, da je bilo njih delo brezuspešno. Tako n. pr. je zahteval profesor Cvijić, da se naj ga pokliče domov, ker da je pri Angležih vseh trud za manj. Sazonov pa si je prihod srbskih profesorjev opetovano prepovedal, češ, da ima že s Supilom dovolj izkušenj. Navzlic temu sta prišla bivši minister Stojanović in profesor Velić v Petrograd, kjer se juna je posrežilo interesirati časopisje, kjer pa sta imela tudi velike polemike s profesorjem Miljukovom, ki ni prijatelj Srbov."

Ko je pričela ofenziva proti Srbiji, jo je ententa pustila na edilu, dasiravno bi lahko 20.000 tujlanskih vojakov, poslanih ob pravem času, ubranilo Lovčen pred avstrijsko armado, in 150—200 tisoč francoskih in angleških vojakov, ki so v Dardanelah doživeli klavern poraz, bi pa lahko obvarovalo Srbijo pred katastrofo.

Ententa noče močne jugoslovanske države iz tistih vzrokov radi katerih ji nasprotujeta tudi Avstrija in Nemčija. Srbski merodajni politiki in mnogi drugi Jugoslovani so preveč verjeli ententnim obljubam in doživeli so razočaranje.

Zaupati ententi ali centralnim silam pomeni ravnotoliko, kot če se oveča pada v varstvo volka. Osvoboditev in zedinjenje Jugoslovancev ne more priti od entente in ne od centralnih sil, ampak mora biti plod dela Jugoslovancev.

Portugalska in Anglija.

Mnogim ljudem ne gre v glavo, zakaj sta si danes dve državi sovražnici, par dni kasneje pa mogoče tesni zaveznici. Če bi ljudje vedeli, da sta sovražstvo in prijateljstvo držav odvisna od gospodarskih interesov, bi jim bilo jasno, zakaj države danes vstvarjajo zveze, ki so bile še pred nekaj leti sovražnice.

Danes vidimo, kako veliki prijatelji so Angleži in Francozi, ki so si bili stoletja največji nasprotniki. In ravno tako je med Portugalec in Angleži. Ti so si bili hudi sovražniki. Angleži so Portugalec vzeli najbogatejše kolonije. Angleži so bili vzrok, da je postala Brazilija neodvisna, Angleži so izpodrinili Portugalec iz Indije, Angleži so vzeli Portugalec velikanske dežele v Afriki. Seveda so Portugalec tudi deloma tudi sami krivi. Izkoristili so svoje kolonije brez usmiljenja, izsesavali so jih do krvi, storili pa niso za prebivalstvo ničesar. Angleži so v portugalskih kolonijah najprej iskali trgovskih stikov in ko so se bili zasidrali, jih ni bilo več mogoče izpodrinuti. Šli so domačinom na roke in jih s tem nahajalski proti Portugalec. Posledica tega so bile revolucije, ki jih Portugalec dostikrat niso mogli zadušiti. Najprej so se Angleži poslastili portugalskih kolonij v Velikem Oceanu, l. 1822 pa so dosegli, da se je Brazilija proglasila za neodvisno. Največji neuspeh so Portugalec doživeli v Afriki. V ententnih portugalskih kolonijah so Angleži ustanovili veliko število trgovskih družin in s tem dočeli dežele gospodarsko in kulturno dvignile, portugalska uprava pa je ostala stara. Vsed tega so prišli angleški in portugalski interesi dostikrat v navskrižje in Portu-

...bi izpodrinili Angleže. Inzakaze je, da je v portugalskih kolonijah vse polno angleških družb, jim portugalska vlada sploh ni dala dovoljenja, poslovali in njenem ozemlju. Začeli so se domatični prepri in končno so se ogledli kratkoma polastili vseh portugalskih kolonij, v katerih portugalski niso imeli urejene urave in posadke in l. 1890. je morala Portugalska, vsled angleške ultimatumu, to priznati. Vihar Portugalskem je bil velikanski je omajal tudi stališče dinastije raganza. Od tedaj je Angleška sistematično utrjevala svojo nado nad Portugalsko. Posrečilo ji je, skleniti s Portugalom tajno pogodbo, da ima Angleška predkupno pravico, če bi hotela portugalska svoje zadnje kolonije roditi. Angleška je skrbno pazila, da bi kakka druga država ne zbila tesnejših zvez s Portugalom. Kako daleč je šla v tem oziroma priča dogodek iz l. 1903. Nemci so dolgo prej gledali, kjer bi jih bilo kako stajo za premož, za njihove ladje na zapadni strani Afrike. Poskusili so se usidriati na otoku Madejra, da bi stvar ne vzudila angleške ljubosumnosti, so lemei ustanovili družbo za napravo sanatorija v Funchalu na Madejri in portugalska vlada jim je dala koncesijo. A ko se je stavba začela, so Angleži začeli razsajati, češ, da hočejo Nemci napraviti v Funchalu drug Monte Carlo in razsajali so toliko časa, da je portugalska vlada preklicala dano koncesijo. Seveda so koj potem Angleži ustanovili velik sanatorij v Funchalu. Razume se pa ob sebi, da za sanatorij ni bilo ne Angležem, ne Nemcem, nego obojema je za uveljavljenje na otoku Madejri.

Po končani vojni se prav lahko zgodilo, da iz prijateljev zopet postanejo sovražniki.

Vesti iz domovine.

— **Ustavljen list.** V Kranju izhajajoči tednik "Gorenjec" je oblasvteno ustavljen.

— **Požar.** V Beričevem pri Brdu se je igral 4 leta stari posestnik sin Jakob Grahek v bližini kozleca in je napravil ogenj, ki se je oprjel kozleca in ga vpepelil. Škoda je 300 K.

— **Delo za krvnika.** Češki listi poročajo z Dunaja: Dr. Zdeněk Kvitec, Stěpanka Luherova, Klement Kutta, Josip Koluouch in Jan Polak so bili od dunajskega divizijskega sodišča radi veleizdajne obsojeni na smrt, ker so razširjali neko veleizdajniško proklamacijo. Mladoletna Ferd. Luner in Antonin Rycek sta dobila 10 let, štiri oboženci, ki so vedeli za dejanja glavnih obtožencev, pa jih niso ovdadili, so bili radi sokrivde obsojeni na 2 do 3 leta. Smrtne kazni so bile milostnim potom spremenjene v 10- do 15letno ječo. — Iz Banjaluke se poroča, da je bila zaključena veleizdajalska sodna obravnava pretekli meseci proti 156 obtoženim Srbom. Obdoba se izreče pozneje. Banjaluka sodna obravnava se je pričela 1. novembra 1915 ter je trajala štiri mesece in pol, a predno bo sodboda izrečena, bo pretekli najbrže tudi še peti mesec. Branitelji obtoženih Srbov dr. Dimović je govoril 17 ur ter branil obtožence. Druga braniteljca dr. Andrić obrambni govor je trajal 27 ur in pol.

— **Obsojeni oduhu.** Tovarnar Karol Wrenschur v Marénebergu pri Mariboru je ob izbruhu vojne pričel trgovino z živino. Na nejmehi se mu je posrečilo s pretravanjem cen, da so živinorejci samo njemu prodajali živino. Načelil je toliko mesa, da ga mu je 36.000 kg ostalo. Spravil ga je v neko ledenico v Gradec, kjer se je na večini pokvarilo. Radi nakupov čez potrebo in radi spekulacije z mesom je bil te dni pred graškim sodnim senatom obsojen na tri mesece strogega zaporu in na 20.000 K denarne globe. — Z Dunaja se poroča: Trgovca Tobias Rothstein iz Brodov v Galiciji je prišel kakor begunec na Dunaj in je kupil 15 vagonov žita, od katerega je 4 vagona takoj naprej prodal, ne da bi ga bil videl in sicer za velik dobiček. Plačal je za sto kilogramov 79 K, ali ko je bil riž v rokah konsumentov, je bil za dve tretjini dražji. Rothstein je bil zaradi navajanja cen tožen in obsojen na me-

sec dni strogega zaporu in na denarno globo 10.000 K. V slučaju neistovitosti se na daljnih 6 mesecev ječe.

— **Kako žive v domovini.** Vojaška oblast namerava izkoristiti koprive za dobivanje predelne vlakna. Vseled tega prepoveduje krmaljenje perutnine z mladimi in svežimi koprivami kot tudi vsako drugo domačo uporabo te rastline. — Pomanjkanje mleka v Trstu je postalo radi omejitve prehodnih izkaznic jako občutno. Na stotine žensk in otrok se drejna pred mlekarjo, ki dobiava mleko po železnici iz Iistre. Cena je 64 vin. liter. — Okrajno glavarstvo v Splitu je določilo maksimalno ceno za kravje meso v Splitu: sprednji del brez doklade kilogram 4 krone, zadnji deli 5 K. — Kranjska aprovičijska družba je razdelila med ljubljanske trgovce sedaj riža treh vrst ki so ga trgovci obvezani prodajati po 1 K 76 v, oziroma po 2 kroni in po 2 K 40 v za trg. — Vsaka stranka sme zahtevati le en kilogram.

— **Mesarji — oduhu.** Mestna policija v Osijeku na Hrvaškem je pričela preiskavati, kje se neki nahaja vsa mast in slanina. Zato je izvršila hišne preiskave pri mesarjih in prekajevalcih ter je našla precej skrite masti in slanine in je konfiscirala 5260 kg masti in 32.200 kg slanine. Vse to blago je bilo dano pod zaporo ter ga bo prodajala le mestna občina.

— **Padla je s okna prvega nadstropja** v Gorjupovi hiši na Rihuski cesti v Ljubljani 35letna postrežnica Frančiška Križaj iz Križevniške ulice števil. 7 na tlak, ko je omivala okna. K sreči si ni zlomila nobenega uda, a si je močno pretresla cel život ter so jo morali prepeljati v dež. bolnišnico.

— **Kako je v Ajdovščini, odkar je izbruhnila vojna.** Ajdovščina je postala posebno odkar so Italijani dne 18. novembra in dalje poslali nad Gorico razdejajce, nekako središče gorškega glavarstva. Med njimi je 11 protestan. in eden žid, a sedaj se je prebivalstvo pomnožilo. Sedaj je sedež okrajnega glavarstva (okrajni glavar baron Baum je še vedno v Gorici), okrožnega sodišča, zastavljalnice in hranilnice "Monte di Pietà" itd., med tem ko je imela prej samo okrajno sodnijo in davkarijo in se to je hotela mestna občina Sv. Križ Ajdovcem vzeti. Tovarna je spremenjena v rezervno vojaško bolnico. Že od početka vojske z Italijo deluje električna žična železnica. Tudi o podatku nju vipavske železnice do Postojne se je izpočetka italijanske vojske govorilo, a sedaj so vse enake in podobne vesti potihle.

— **Tolmin** je skoraj ena sama razvalina. Cerkev je veliko trpela — saj je prejela 35 granat in šrapnelov; streha je preluknjana. "Gasilni dom" je do tal pogorel, tako tudi mnogo drugih hiš je kar zginilo s površja zemlje. Od 174 števil je porušenih nad 30 hiš, težko poškodovanih nad 50, lahko poškodovanih pa nad 70 hiš. Od 1200 prebivalcev jih je še nekaj nad 100, ki ne morejo zapustiti rojstne hiše. — Grad, na katerega so bili Tolminci ponosni, je posekan in požgan, drevoredi uničeni, sprehajališča opoščena. Pri cerkvi je sedaj pokopališče, krasni spomeniki, ki jih je napravilo vojaštvo v spomin sedanje vojne z Italijo. Tovarna in elektrarna g. župana Gaberščka je do tal uničena, nova moderna kavarna g. Mraka je v razvalin. Kafazurova, Devetakova, Podčolarjeva, Kranjčeva, Vrtovčeva, Snežkova hiša in več drugih hiš do tal posutih. Iz Tolmina so že padli: Jug Janez, Bajt Ivan, Vogrič Rafael, Kenda Franc; žrtev granate je postalo mlado dekle Malči Oblesček. A veliko jih je pomrlo vsled pomanjkanja in strahu; danes manjka že nad 40 odraslih in otrok. Tak je plod vojne.

— **Še stare vreče prihajajo prav.** "Slovenski Narod" v Ljubljani piše: "Nove in rabljene vreče za žito, moko, otrobe, ovčjo volno in druge kmetijske pridelke, kakor tudi za sladkor, cement, umetna gnojila, sol, kemične produkte, riž, kavo i. dr., če so vreče napravljene iz jute, konoplje, prediva ali bombaža in sicer brez ozira na to, ali so vreče deloma ali popolnoma napolnjene in brez ozira na to, ali so vreče v abi ali

pa v zalogi, so podvržene dolžnosti naznanila. Naznanilo so podvržene osebe ali tvrdke, ki v svojih obratih redoma uporabljajo vreče za žavo, oziroma za spravljane pridelkov ali pa blago v vrečah razpošiljajo; osebe ali tvrdke, ki se pečajo z izposojevanjem vreč, kakor tudi one, ki obrtoma izdelujejo ali prodajajo; kmetovalci iz kmetij, podjetja, skladiščna podjetja, skladišča entrepota, prevozna podjetja i. dr. Kdor nima 500 komadov vreč, mu jih ni treba naznaniti. Naznanila je izvršiti po stanju z dne 31. sučca, 31. maja, 31. julija in 30. septembra vselej do 10. dneva naslednjega meseca. Kdor je dolžan naznaniti zalogo, mora tudi voditi knjigo o zaloga ali sezname, v katero je vpisati zalogo, naznanjeno dne 31. marca 1916, kakor tudi vsak prirastek ali zmanjšanje zalog. Komur pozneje naraste zaloga do 500 komadov, mora to istotako naznaniti."

— **Zakaj ni avstrijskim kapitalistom za mir?** Dunajski borzni listi poročajo: "Občni zbor oljne industrijske družbe je sklenil, izplačati iz čistega dobička 1.136.868 K, na delnico 80 K dividendo (lani 50K). V poročilu o delovanju družbe je povedano, da je svetovna vojna družbino produkcijo v toliko omejila, da so tovarne večinoma obdelovale samo iz tuzemske žetve dobljeno blago in se je dobilo iz inozemstva le malo blaga. Tem se je odpomoglo s tem, da se je dobilo znatne množine vegetabilnega olja iz nevratnega inozemstva in je vsled tega rafinerija za vzitno olje imela jako mnogo dela. Vzlic znatnemu zvišanju stroškov, proizvodnih po izdatnih darilih za vojno oskrbo in podporo rodbin vpoklicanih nastavljenecv, in vzlic temu, da je tržaška filijalka vsled vojne z Italijo nehalo delati, so se dobički družbe v primeri s predločim letom znatno povečali." — Torej: izdelovanje se je znatno omejilo, tržaška filijalka je bilo treba zapreti, stroški so narasli, oduhuški gospodje so tudi v dobre namene veliko žrtvovali, pa so vzlic vsemu temu še veliko več zaslužili, kakor prejšnje leto in ne veči vsaka delnica 80 kron in ne več 50 kron, kakor predloče leto. Kako je to mogoče! No, vsled pomanjkanja masti so revni ljudje segli po užitem olju in oduhuška družba je to porabila za tako izdatno zvišanje cen, da je napravila velikanske profite. Vojna jim nese.

— **Vojaško prebranje šupanov in podšupanov iz gorškega in sežanskega okrajnega glavarstva** se je vršilo koncem marca v Ljubljani. Potrjenih je precej. Deželnemu odboru so bili poslani šupani prošnje, naj bi izposloval, da bi bili eventualno potrjeni šupani in podšupani oproščeni vojaškega službovanja. Ministrstvo je dalo de želnemu odboru zgotovilo, da se bodo vojaška oblast ozirala na predloge za oprostitve šupanov in podšupanov, ako bodo dani za vsak posamezen slučaj uvaževanja vredni razlogi.

Kdor bo imel vruga za strien, se bo že lahko oprostil vojaške službe, nasprotno bodo pa uvaževanja vredni razlogi romali v koš.

UREDNIŠTVU DOPOSANI MESEČNIKI IN KNJIGE.

Čas, mesečnik za poduk, izobrazbo in napredek, prinaša v 4. števil. drugega letnika sledeče: K vprašanju Slovenskega Zavetišča. — Naselniki v Ameriki. — Znamenita kooperativna naselbina. — Kaj je z našo narodno preparednes? — Zakaj je toliko denarja v stari domovini? — O Jugoslovanskem shodu v Chicagu. — Zamerila. — Moč. — Kakšna mora biti dobra vlada. — Čudovite morske živali. — Skrbite za otročje oči. — Zanimiv razvoj človeka. — Iz astronomije. — Iz geologije. — Znanstvena kokušjereja. — Njegova modrost. — Izdajaleva mati. — Kako škodi prevelika svetloba očem.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Willcock, Pa. J. Miklavčič. Hvala za izrezke. Kadar se zgodi kaj važnega, nam jih pošljite zopet, za kar vam bomo hvaležni. Pozdrav!

E. Pittsburgh, Pa. F. I. Hvala za "Striker's Bulletin." Pošljite nam ga vsaki teden. Znano vam je, da kapitalistični listi lažejo o štrajku, da smrdi. Pozdrav!

Neprebava, zapeka, slaba prebava, otrpla jetra in njeni znaki kakor nečisti jezik, zgruba slasti, sploščena nosnica, slabokrvnost in želodčne neprilike naredijo vas zelo bolne. Zakaj bi ne rabili!

SEVERA'S
Balsam of Life

(Severov Življenski Balsam) ob pravem času ter bi stem preprečili še bolj slabih posledic? Delovanje tega zdravila je hitro in uspešno. Je tudi tonika, ki uspešno krepa. Zagotovi vam redno delovanje črev ter odpravlja utrujenost, osvežuje in zmanjša napade. Mirujoči upliv tega zdravila ga stori velike vrednosti v slučajih ponavljajoče mrzlice. Okrepuje slabotne ljudi ter se zato priporoča ženskam v času boleznij.

Cena 75 centov steklenica.

Bol v želodcu. Mr. M. Sobkowiak, Coburg, Westvilia, Ind. nam je pisal: "Moja žena je imela bol v želodcu toda bolečina se presihala potem ko je rabila Severov Življenski Balsam."

Kadar kupujete zdravila, zahtevajte vedno Severova in glejte, da jih dobite. Leikar naj vam predloži prodajajo Severova Pripravke. Ako slučajno leikarar nima zdravila katerega zahtevate, naročite ga od nas.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

RAD BI IZVEDEL

za svojega brata Leopolda Zajber, pred letom in pol bil je v Mascoutah, Ill. in odšel je neznanu kam. Prosim cenjene rojake, če kedo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali pa naj se mi sam javi. Iščem ga radi društvenih zadev. — Martin Zajber, Box 116, Ringo, Kans. (Advertisement).

Chisholm, Minn.
ROJAKI IN ROJAKINJE, POZORI!

Kadar potrebujete kakšno orodje bodisi rokodelsko ali drugo, železniške uprave za hišo ali vrt, vsakovrstno barve, i. t. d., hišno orodje za kuhinjo ali spalne in druge sobe — ročne vozčke in velike drugih enakih stvari; predno kupite eno ali drugo omenjenih stvari, bodite previdni, da dobite pravo zanesljivo blago in to po vredni ceni. Zapomnite si, da blago izgleda drugo drugemu enako, dokler se ne poskusiti z uporabo. Je potrebno, da kupite zanesljivo in jamčeno blago, kajti skušnjava je večina zelo draga koš.

Naznanjam vam, da imam novo ustanovljeno prodajalno železnin in hišne opravke s popolnoma novim blagom. Jaz imam sedem let osebne izkušnje z železino in hišnimi opravami, ves čas v Chisholmu. Rojaki, ki so tržili pri meni so bili vselej dobro postrženi po moji najbolji moči. Ravnotako bodem deloval vobdole, da bodo vsaki moj odjemalec dobil zanesljivo in jamčeno blago po primerni ceni.

Priporočam se za popravljanje in izdelovanje raznovrstnih izdelkov iz kositra (tin worka) in tudi ključarska dela. Mi popravljamo tudi vsakovrstne peči in vse potrebne dele peči. Stem vam prihranimo veliko stroškov pri nakupu nove peči. Popravljamo ročne vozčke, hčikije in več drugih enakih stvari. Delo je jamčeno in cena je primerna.

Se vam priporočam s poštovanjem

Home Supply Store
ANTON MAHNE, LASTNIK.
125 W. Lake St. Chisholm, Minn.

RAD BI IZVEDEL

za svojega prijatelja in soseda v starem kraju Jakob Skrinjar (podočar Pajtlarjev) iz Stare Gore, pošta Semič na Dolenjskem. Pred desetimi leti sva se videla v Leadville, Colo. in potem več ne vem, kje se nahaja. Uljudno prosim cenjene rojake in brate S. N. P. J., ako kedo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, za kar mu bodem zelo hvaležen ali pa naj se mi sam prijavi, ker poročati mu imam nekaj zelo važnega iz stare domovine. Martin Dolter, 337 E. Park St., Butte, Mont.

DR. ADOLF MACH
ROBOVEDRAVNIK
Uradno ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7:00 do 9 večer. Ob nedeljah po dogovoru.

1801 S. Lawrence Av. vogal 26 St. CHICAGO, ILLINOIS.

Pouk v angleščini in lopotanju potom dopisovanja.

Alli bi radi znali angleško govoriti, brati in pisati?
Alli imate veselje do angleščine in se ne znate učiti?
Alli vam ni znano koliko velja angleščina nam tujcem v tej deželi? Naj pomislimo, da denar, ki se žrtuje za samo izobrazbo, je najbolje naložen, in ne vzame ga kriza, ne vojna. Pišite za brezplačna pojasnila na

Slovenian Correspondence School
6119 St. Clair Ave., Cleveland O."

Ne prezrite legal!

Prodajam Columbia gramofone, ter slovenske in drugojzlične plošče. Istotako ure, veržice, ter raznovrstno zlatino in srebrnino.

Ciano in članice S. N. P. J. opozarjam posebno na lično izdelane prstane in obroke z znakom S. N. P. J. Pišite po cenik.

ANTON J. TERBOVEC,
P. O. Box 1, Cicero, Ill.

1500 JIH IZRAŽA SVOJO ZAHVALO ZA ZDRAVJE IN KREPOST.

Svečana izjava človeka dokazuje zasluge bolgarskega načina zdravljenja.

ŽIVITE 100 LET.

Alli ste že poskusili metodo H. H. von Schlicka, tako za povečanje dobrega zdravja kot za podaljšanje življenja?

Njegov čudotvorni Bolgarski krvni čaj, je sestavljen iz listov, korenin, cvetja, korenov, semen, jagod, bilk, ki rastejo v različnih delih sveta in ki so zmešane po starem tajnem predpisu.

Te snovi odstranjujejo iz telesastrup, ki je vzrok številnih nevarnih bolezni.

Obnovljena energija, odstranjeni glavoboli, boljji tek, odstranjenje asprta v drobu, želodčnih bolezni in boljše stanje vseh notranjih organov bo najbolj dokaz čudotvornega tega leka.

Bolgari, najbolj dolgoživni ljudje na svetu, poznajo to tajnost. Njih žene imajo prekrasne oči ter rdeča lica. Njih otroci so modeli popolnega zdravja.

Blesteče se oči in rdeča lica so znamenje dobrega zdravja.

Odstranite strupe iz telesa ter revmatične bolečine s čudotvornimi Bolgarske vrste krvnim čajem H. H. von Schlicka.

Žene s prišli in blečo kožo in cela obitelj potrebuje čudotvornega Bolgarske vrste krvnega čaja von Schlicka, naravnega čistilca krvi, skozi to pomladno sezono. Ta čaj bo prijatelj vaše družine, v potrebi, kadar se pojavi mrzlica ali prehlad.

Niže doli je zaprisežena izjava, ki vam bo služila v dokaz.

Ta potrjuje, da ni eden, temveč petnajst sto ljudi poslalo svojo zahvalno radi boljše zdravja in nazovno najdene sreče.

ZAPRISJEŽENA IZJAVA.
Država Pennsylvania)
Okrožje Allegheny) S. S.
Od zadnjega listopada je dobila Marvel Products Co., 316 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa. nad 1500 pisem od stalnih odjemalcev Bolgarskega čudotvorne vrste krvnega čaja von Schlicka, v katerih trdijo slednji, da so jim je zdravje zboljšalo in da so se njih prejšnje bolezni izdpravile in da počejo, da bi bila hiša brez tega čudotvornega naravnega sredstva.

Jemljem čaj redno ter sem osebno znan s stotinami, ki ga uporabljajo. Istotako trdim, da rabi Bolgarske čudotvorne vrste krvni čaj po deset tisoč možkih, žensk in otrok ter da se ga razpošilja po paketni pošti tisočim v Združenih državah, Canadi in po celem svetu in da je priljubljen pri odjemalcih, ki izražajo svoje zahvale v pisnih, v katerih obnavljajo svoja naročila.

CHARLES F. RICHARDT,
234 Lehigh Ave., Pittsburgh, Pa.
Zapriseženo in podpisano pred menoj dne 9. marca 1916.
(Pečat.) **John F. Sweeney,**
javni notar.

My comission expires on January 21, 1917.

En velik zavoj Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja za pet mesecev, za 1 dolar se pošlje kamorkoli: Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA
V PITTSBURGHU, PA.

USTANOV. LETO 1852.
KAPITAL IN PREBITEK
NAD \$5.000.000.00.

Pošilja sedaj z garancijo
100 Kron za \$14.00

v stari kraj; večje z neske pa po še nižjih cenah, ter pišite po iste na:

FIRST-SECOND NATIONAL BANK
OF PITTSBURGH.
Corner Fifth & Wood Sts., Pittsburgh, Pa.

NAS LASTNI DOM.

— ZA VSEBINO OGLASOV —
srednjo in veliko odgovorna
velikotlačna tiskarna.

PAZITE

na vaš selodec in kupujte le naj-
boljša jamčena Kalifornijska vi-
na in šganje.

CENA: F. O. B. V CHICAGO

Za belo in rudeča vino.

1 galon sodček	\$1.50
5 galon sodček	\$6.25
10 1/2 galon sodček	\$11.25
25 galon sodček	\$26.25
52 galon sodček	\$45.00

Kalifornijsko šganje iz razno-
vrstnega sadja po \$2.00, \$3.00 in
\$4.00 galona.

Ne odlašajte, naročite še danes
pošite Money ali Expressi ček
z naročilom.

Jos. Bernard
DEPT. Z.
1903 Blue Island Ave.
Chicago, Ill.

NAZNANILO.

Uradne ure slovenskoga posojil-
nega in hranilnega društva, Fran-
klin-Conemaugh, Pa., so vsak
ponedeljek in soboto od 7—8 ure
zvečer.

Frank Podboy, tajnik.

CAS.

Edina Slovenska revija
izhaja mesečno na 36 straneh
in velja za vse leto \$1. —
Čas, 2711 S. Millard Ave,
Chicago, Ill.

ROJAKOM NA ZNANJE

Cenjenim rojakom v Chicagu in
bližnji okolici naznanjam, da sem
prevzel dobroznanu gostilno Jab-
bee in Omahne, bivši Martin Po-
tokarjev Place, na 1625 S. Racine
Ave., ter se jim priporočam za o-
bilen obisk. Točil bodem najzbor-
nejše pijače ter vsakemu kar naj-
bolje postregel.

JOE PITT

1625 S. Racine Ave., Chicago, Ill.

Sposidite si

UNDERWOOD TYPEWRITER

PISALNI STROJ

Vsak kdor po-
zna ta pisalni
stroj upraša po
njem.

Najbolj priljubljen in ga rabijo vse
večje tvrdke in tekmovalci.

To je pisalni stroj, ki ga
bodete gotovo kupili.

38 odstotkov več dobička.

Tako se glasi poročilo poljedelskega departementa Združenih držav
o kmetijskih pridelkih na kmetijah v gorenjem delu Wisconsin. Za pri-
merjanje so vzeli vrednost pridelka na enem akru v državah North Da-
kota, South Dakota, Nebraska, Kansas, Oklahoma in Texas, in sicer od
koruze, ovasa, pšenice, ječmena, rži in sena. Povprečna vrednost teh
šestih pridelkov na vsakem akru je znašala v imenovanih šestih državah
\$76.28 — za Wisconsin pa je povprečna vrednost šestih pridelkov na
vsakem akru \$105.17, ali za 38 višja, kakor v omenjenih državah.
Najvišja vrednost teh pridelkov v katerikoli si bodi državi je za 20%
nižja, kakor pa na naši zemlji, katero vam nudimo v

GORENJEM WISCONSINU, V "DOMOVINI DETELJE".

zemljo vam prodamo po zelo nizki ceni ali veliko ceneje, kakor bi
morali plačati marsikje drugje, kjer so pridelki veliko manjši. Mi vam
torej nudimo nizko ceno in vam obljubimo naše gostoljubno pomoč, da
se dobro ustanovite na tem novem zemljišču, ter vas postavimo na pravo
pot do neodvisnosti in svobode. Tukaj je podnebje ugodno za vse pri-
delke, katere bodete hoteli tukaj pridelovati, tako da se vam ne bo
treba na novo učiti poljedelstva. Šole, cerkve in dvorane, itd. so v bli-
žini. Glavna železnica pelje sredi preko te zemlje. Dobri trgi in dobre
ceste. Pisite takoj po knjižice, v katerih bodete dobili potrebne infor-
macije, kakor tudi številna zabavna pisma rojakov, kateri so od nas ku-
pili. Naselniki dobijo pri nas tudi delo v bližnji lesne industrije s pri-
merno plačo. Tudi izletišno vsakemu po 5 do 10 akrov ter postavimo
hišo pecevi, pri čemur zaračunamo samo toliko, kolikor stane material, tako
da je vsakemu zasiguran obstoj že takoj s početka. Obiskovalcem je
na razpolago tudi brezplačen voz, in kadar kupi od nas 80 akrov ali več,
dobi povrnjene vse svoje vozne stroške. Cena je od \$14 do \$20.

Edward Hines Farm Land Co.

J. STONICH in J. GESCHEL (Slovenski oddelek)

2622 SOUTH HOMAN AVENUE CHICAGO, ILLINOIS

Zastoj

KRASEN STENSKI KOLEDAR ZA LETO 1916.

z vsako štatlju Partola, ali dru-
gih zdravil iz svetovno znane le-
karnar PARTOS.

Partola za čiščenje krvi in želodca	\$1.00
Parto-Glory za bolezi živcev	1.00
Partocough zoper kašelj	1.00
Partocura zoper glavobol	1.00
Rheuma balsam and powder zoper revmatizem	2.00
Triplets št. 1 za akutni triper	2.00
Triplets št. 2 za kronični tri- per	2.00
Triplets št. 3 zoper polucijo	2.00
Triplets št. 4 zoper beli tok	2.00
Partolisquits zoper sifilis	4.00

Obširna knjiga "Pot k zdrav-
ju" se pošlje vsakemu brezplačno.
Pisma naslavljajte na:

The Partos Pharmacy

160 — 2nd Ave. New York, N. Y.

VELIKI SLOVENSKO - ANGLESKI
TOLMAČ Knjiga obsega poleg slov-
angl. slovnice, slov. angl. razgovore
za vsakdajno potrebo, navodilo za
angleško pisanje, spisovanje angle-
ških pism in kako se postane ameri-
kanski državljan. Vrhu tega ima
knjiga dozdaj največji slov. angl. in
angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna
knjiga za pručenje angleščine in ne
bi smelo biti slovenskega naseljenca
ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platnu
vezana (430 strani), velja \$2.00
in jo dobite pri

V. J. Kubelka,

538 W. 145th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig

Unijske smodke najfinjša kakovosti z znakom S.N.P.J.

čveje vrst po 5 in 10c — izdeluje po
primerne nizki ceni

1.9% od stranske svote gre v re-
servni fond S. N. P. J. Pla-
na naročila se svrčujejo točno
po C. O. D. Naroča se ne manj
kot 1000 smodk po 5c ali 500
po 10c.

Podpirajte domačo in bratško podjetje!

John Breskvar

2225 St. Clair Ave. E. E. Cleveland, O.

**Dr. Richter's
Pain Expeller**
za revmatično bo-
ležino, za bolečino
stirpanosti skle-
pov in mišic.
Pravi se dobi le v
navitku, kot vam
kaže ta slika. Ne
vzemite ga, ako
nima na navitku
naše trine mam-
ke s šidre.
25 in 50 centov v
vseh lekarnah, ali
pa naročite si na-
ravno od
F. Ad. Richter & Co.
74-90 Washington
Street,
New York, N. Y.

Emil Bachman

2107 So. Hamlin ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna na ZA-
STAVI KRAJANJE, ŠNAKE, KAPE,
FEDATY ZA v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik, ki je št-
dim v vseh slovenskih tiskarnah.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične
stranke v Ameriki. Vsak delavec
in rojak, ki se zanima za sociali-
zem, bi ga moral redno čitati
pravo sliko socializma.

Naročnina znaša \$2.00 na leto,
\$1.00 za pol leta.

Naslov: PROLETAREC

4008 W. 31st St.
CHICAGO, ILLINOIS.

James F. Stepien,
predsednik.
Christian E. Walleck,
I. podpreds.
Emanuel Beranek,
II. podpreds.
Adolph J. Krassa,
blagajnik.

Nastaviljski odbor:
Michael Zimmer, predsednik
Emanuel Beranek, nadst. tajnik
Dr. Anton Blankin
Abel Davis
John Fucik
A. V. Geringer
John C. Krassa
James F. Stepien
C. E. Walleck

AMERICAN STATE BANK

1825—27 Blue Island Ave., blizu 18-ete ulice,
CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitok \$500,000.00

ODPRTO: Ponedeljek in v četrtek do 8 1/2 zvečer,
vse druge dneve pa do 5 1/2 popoldan.

POZOR!

Radi nestalnosti cen kronske vrednosti, nam je nemogoče odrediti
stalno ceno. Pošiljali bodemo denar še nadalje po najnižjih cenah
tekoče vrednosti kron. Upraisajte, ali nam pa pišite za ceno,
večje svote še po nižjih cenah.

Pošiljamo denar v stari kraj in jamčimo,
da se pošteno izplača ali pa vam vrne.

Direktna zveza s Prvo Hrvatsko hranilnico in posojilnico v
Zagrebu in njenimi podružnicami.

Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Anglijo
in Francosko. Govorimo vse slovanske jezika.

Izvirno potrdilo

(ORIGINAL RECEIPT)

ki nam ga pošlje poštni urad iz starega kraja, pričr vsakemu, da je
denar, poslan naslovniku, bil izplačan. Potrdilo je podpisano od
osebe, ki ste ji poslali denar in ko ga mi dobimo sem, ga hranimo za
to, da se lahko vsak pošiljalec sam prepriča o prejemu poslane svote.

Cene po dnevnem kurzu.

ZA DENAR JAMČIMO VSAKEM SLUČAJU!

Prebitok in glavnica \$669,872.99. Hranilno uloga \$4,687,208.83

Pišite nam v vašem materinskem jeziku na

KASPAR STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS.

Edina Slovenska Tvrdba

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jel.

Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske cenike pošiljamo zastoj.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem,
poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.
Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. —
"GLASILO" se tiska v naši tiskarni.

Zapomnite si

rojaki, da Amerikanec ne more biti Kranjec, če se prav se-
demkrat na glavo postavi; to je gola resnica. Vsak vesten in
soliden trgovec se drži tudi resnice s tem, da ponuja in
prodaja svojim odjemalcem to, kar v resnici importira.
Tega genia se drži širok Amerike znana in edina samos-
tojna slovanska importna tvrdka A. Herwat, kar piše na
svoja steklenice "Krajski importiran brinjevec, Slivovec ali
Trepšovec, kateremu v resnici importira. Sedaj se te pijače ne more
dobiti iz starega kraja, jaz je imam pa še obilo na rokah od preje.
Vlada Združenih držav vsaroga strogo kasnuje, ki bi skušali pro-
dati nevažno, blago za importirano.

In vendar je najti pri nas mnogo takih ljudi, ki ponujajo obilnatu razne likerje, ter
pišejo na steklenice: Kranjski Brinjevec, samo da medoje odjemalcem pesek v oči in da
naše ljudi slepijo s takimi besedami. Jaz prodajam tudi tak brinjevec, ki ni importiran po
\$6.50 saboj, na primer po \$1.75 Double Stamp 100% katere vrste ga hočete.
ANTON HORWAT, importer in trgovec s Agencijama na glavo.
Telefon: Canal 2974. 1827 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Frank Stonich

brat stolarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom
širok Ameriki.

Kadar potrebujete ali kupujete alata ali a. pr. ure, verigice, pretane,
broške itd., se obrnite name, ker bodete dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V salogi imam znake, pretane, privrčke, broške raznih jedrot in svet.

FRANK STONICH

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 608, CHICAGO, ILLINOIS.

ROJAKI POZOR!

Popravljam slovenske in nem-
ške harmonike. Izdelujem nove
mehove od 7 do 9 dolarjev in nove
kavčke s pomikljanimi okovi, zu-
naj so prevlečeni z usnjem, zno-
traj z Zmetnom pa \$6.00.

ANDREJ KUCLAR

1438 W. 14 Pl. Chicago, Ill.
Delo trpečno in zanesljivo. Ce-
ne nizke!

PRODAJAM

BELO VINO SODČKE PO.....\$1.00
RUDNO VINO SODČKE PO.....\$1.00
TROPINOVO ŠNAPJE, GAL.....\$1.00
Naročite jo priložiti gotovi denar ali
poštne nakaznice.

I vnapoljevažam

A. W. EMERICH
vlastna trgovina in distribucija blaga
18805 St. Clair Ave., Cullwood St.
CLEVELAND, OHIO.

NEBO

CORK TIP CIGARETTES

Tisoči
kade **NEBO**
ZAKAJ?

Tobak-najboljši
Sestava-izvrstna
Kajenje-hladno
Okus-poln
Duh-izboren
Izdelek-popoln

PRODAJA SE POVSOD

Kuponi v vsaki škatlici
veljajo za denar ali
za krašno darila
Pišite po katalog daril

NEBO DEPARTMENT

95 First St., Jersey City, N. J.

P. Lorillard Co. Inc. Established 1793.

Coffee Mill.
100 whole coupons.

Highway Automatic
Lighter. 75 whole coupons

An Eight-day Alarm
Clock. 275 whole coupons